

I./2026

KRISTUS V PISMU FILIPLJANOM IN PISMU KOLOŠANOM

Pomožna snov za učitelje v sobotni šoli

Ljubljana, 2026

1. PREGANJAN, A NE POZABLJEN

Ključno besedilo: Flp 4,4

Splošni pregled

Pavel je med širjenjem Božjega sporočila odrešitve doživel mnoge preizkušnje in stiske. Poleg Jezusa je le malo ljudi zaradi evangelija prestalo toliko trpljenja kot Pavel. Seznam njegovih težav zasluži našo pozornost in razmislek. Te težave vključujejo (a niso omejene na) stiske, trpljenje, preganjanje, lakoto, žejo, goloto, meč, pretepanje, brezdomstvo, žalitve, obrekovanje, zmedo, pomanjkanje, bičanje, nemire, garanje, nespečnost, post, kaznovanje, bolečine, revščino, ponižanje, kamnanje, brodolom, pogosta potovanja, različne oblike smrtnih nevarnosti – bodisi v rekah, zaradi roparjev (tako iz lastnega naroda kot izmed poganov), nevarnosti v mestu, v puščavi, na morju itd. Pavlovo trpljenje izhaja tudi iz njegovega spopadanja z boleznimi in slabostmi ter iz izziva skrbi za cerkve. Seveda ne moremo spregledati niti tega, da je bil v ječi (primerjaj Rim 8,35; 1 Kor 4,11-13; 2 Kor 4,8.9; 2 Kor 6,4.5.9.10; 2 Kor 11,23-29; 2 Kor 12,10; Ef 4,1). Pavlovo življenje še zdaleč ni bilo lahko!

Da bi brez premora prebrali celoten seznam njegovih težav, moramo globoko zajeti sapo. Pogosto mnogi od nas že ob manjši težavi izgubimo upanje. Čeprav je Pavlov seznam trpljenja impresiven, je še bolj presenetljivo njegovo neomajno zaupanje. Pravi: »Toda v vseh teh preizkušnjah zmagujemo po njem, ki nas je ljubil.« (Rim 8,37 CHR).

Ta teden se nauk osredotoča na dve glavni temi:

1. Pavlovo trpljenje za evangelij, še posebej na njegov čas v ječi.
2. Pavlove strategije za čim bolj učinkovito oznanjevanje evangelija tudi v najtežjih okoliščinah.

Razlaga

Ponazoritev

G. Curtis Jones pripoveduje zgodbo o zdravstvenem misijonarju Wilfredu Grenfellu (1865–1940). Ko so ga vprašali, zakaj se je tako predano posvetil krščanskim misijam, je Grenfell odgovoril z naslednjo zgodbo:

»V bolnišnico, kjer sem bil zdravnik, so neko noč prinesli žensko s hudimi opeklinami. ... Njen mož je prišel domov pijan in jo polil s parafinsko svetilko. Poklicali so policijo, ki je končno pripeljala napol treznega moža. Sodnik se je sklonil nad posteljo in vztrajal, naj pacientka policiji pove, kaj se je zgodilo. Poudaril je, da je pomembno, da pove vso resnico, saj ji ostaja le še malo časa.

Uboga ženska je obračala glavo na stran, da ne bi gledala moža, ki je stal ob postelji. Nazadnje je pogledala njegove močne roke, sledila jim je do ramen ter nato do obraza. Njena pogleda sta se srečala. Njen izraz trpljenja je za trenutek izginil, ko je njen obraz obarvala nežnost in ljubezen. Pogledala je sodnika in mirno rekla: »Gospod, bila je samo nesreča,« in se zgrudila na blazino, mrtva. Grenfell je dodal: »To je bilo kakor Bog in Bog je takšen.

Njegova ljubezen gleda skozi naše grehe.« Curtis Jones opisuje tovrstno ljubezen kot »trpečo ljubezen.« (G. Curtis Jones, *1000 illustrations for Preaching and Teaching*, 1986, str. 55)

Ne glede na to, ali se strinjamo z dejanjem te ženske ali ne, in obstajajo zelo močni argumenti, da je ravnala narobe, je njeno dejanje še vedno močno. Podobno kot ljubezen, ki jo je pokazala ženska v Grenfellovi zgodbi, je tudi Pavlova ljubezen obsegala trpljenje.

Trpljenje v ljubezni

V pismu Rimljanom 8,35 Pavel izrazi svoje globoko prepričanje o Kristusovi ljubezni do njega – in do vseh nas – z retoričnim vprašanjem: »Kdo nas bo ločil od Kristusove ljubezni?« Pričakovani odgovor je odločen: »Nihče!« Če Bog »ni prizanesel niti lastnemu Sinu« (Rim 8,32), zakaj bi nas kakršna koli težava lahko ločila od Kristusove ljubezni? Bog je svojo ljubezen dokazal tako, da nam je dal svojega edinega Sina in po njem vse (Rim 8,32). Pavel ni potreboval dodatnih dokazov o Božji ljubezni. Tudi mi jih ne potrebujemo.

Pavel je tako prepričan v Božjo ljubezen, da jo omenja večkrat (Rim 8,37.39). Zaradi ljubezni je Jezus prostovoljno preстал trpljenje in smrt za nas (Jn 13,1.34; Jn 15,9.12). Pavel pa je bil pripravljen trpeti in umreti zanj. Dejansko lahko le Kristusova ljubezen do nas ohranja našo vero v času preizkušenj.

V Rim 8,35 Pavel navaja svoje težave v sedemdelnem seznamu: stiske, tesnobe, preganjanje, lakota, nagota, nevarnost in meč. Morda ta niz sedmih preizkušenj nakazuje popolnost, v smislu da predstavlja vsoto vseh težav, ki jih je Pavel preстал. Kot je bilo že omenjeno, je Pavlov seznam trpljenja veliko obsežnejši od tega seznama. Do tega trenutka je preстал vse stiske iz tega odlomka razen sedme, meča. Meč bo postal njegova zadnja preizkušnja, s katero se je soočil z izjemnim pogumom. Njegovo neomajno zaupanje v Kristusa mu je omogočilo, da se je s smrtjo soočil z notranjim mirom. V trenutku smrti je Pavel »gledal v večnost, ne z negotovostjo ali strahom, marveč z veselim upanjem in hrepenenjem. Ko je stal na mestu mučeništva, ni videl bleščečega meča rablja ali zelene zemlje, ki bo kmalu sprejela njegovo kri; gledal je skozi mirno modro nebo tistega poletnega dne proti prestolu Večnega. Njegove besede so bile: »Gospod, ti si moje tolažba in moj delež. Kdaj te bom objela? Kdaj te bom videla sam, brez tančice med nama?« (Ellen G. White, *The Story of Redemption*, str. 317.318)

Pavel je bil prepričan, da bomo, če smo deležni Jezusovega trpljenja, tudi »z njim poveljani« (Rim 8,17). Zase je rekel, da je bojeval dober boj, končal tek in ohranil vero. Vedel je, da bo ob vstajenju, ko se bo Kristus vrnil, prejel venec pravičnosti (glej 1 Kor 15,51-55; 2 Tim 4,7-8).

Pavlove strategije za oznanjevanje evangelija

Pavel je moral glede na težke razmere, v katerih je oznanjeval evangelij, uporabiti modre strategije, da bi zagotovil uspeh svojega dela.

Najprej je namerno izbral pomembna mesta antičnega sveta, iz katerih je lahko lažje širil sporočilo evangelija. Tako je na primer izbral Korint zaradi njegove privilegirane geografske lege. »Tako se je ponudila priložnost za širjenje evangelija. Ko se bo uveljavil v Korintu, se bo lahko hitro razširil v vse dele sveta.« (Ellen G. White, *Sketches from the Life of Paul*, str. 99) Pavel se je osredotočil tudi na Filipe, ker je bilo to eno »najvplivnejših urbanih središč na njegovi poti. ... Njegov strateški pomen v zgodovini imperija je bil naravna

evangelistična postaja za nekoga, ki se je pripravljaj na pot v Rim.« (Craig S. Keener, Acts: An Exegetical Commentary, vol. 3 (Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2014), str. 2380, 2381) Podobno je bil Efez eno največjih mest v rimskem imperiju, ki se je v Pavlovem času ponašalo s približno 250.000 prebivalci.

Drugič, Pavel je vlagal čas v usposabljanje ljudi za evangeljsko službo. Dejansko je »del svojega dela posvetil izobraževanju mladih moških za evangeljsko službo. Vzel jih je s seboj na misijonska potovanja, kjer so pridobili izkušnje, ki so jim kasneje omogočile, da so prevzeli odgovorne položaje. Ko se je ločil od njih, je ostal v stiku z njihovim delom, njegova pisma Timoteju in Titu pa so dokaz, kako zelo je želel, da bi bili uspešni.« (Ellen G. White, *Gospel Workers*, str. 102) Kar zadeva Timoteja, ga je Pavel sprejel ne le kot svojega sodelavca, temveč tudi kot soavtorja (glej 2 Kor 1,1; Flp 1,1; Kol 1,1; 1 Tes 1,1; 2 Tes 1,1 in Flm 1,1).

Tretjič, Pavel je sledil pristopu »najprej Judom« (Apd 13,46, Rim 1,16), kot je izrecno zapovedal Jezus (Lk 24,47; Apd 1,8; Apd 3,25, 26). Ta pristop pojasnjuje, zakaj je Pavel svoje misijonsko delo v novem mestu začel v sinagogi (Apd 9,20; Apd 13,5, 14, 46; Apd 14,1; Apd 17,1, 2, 17; Apd 18,4). Ellen G. White razmišlja o navodilu, da morajo učenci svoje delo začeti v Jeruzalemu, in pravi: »Kjer koli se nahaja Božje ljudstvo, v gosto naseljenih mestih, v vaseh ali na podeželskih poteh, obstaja tudi domače misijonsko polje. Najprej je delo v družini; potem pa naj poskušajo pridobiti svoje bližnje za Kristusa in jim predstaviti vzvišene resnice tega časa.« (Ellen G. White, *The Advent Review and Sabbath Herald*, 22. maj 1888, str. 1160)

Četrto, Pavel je z rednim pošiljanjem pisem ohranjal stike s cerkvami. Zaradi svoje »skrbni za vse cerkve« (2 Kor 11,28) pogosto ni mogel ostati dolgo z novimi spreobrnjenci v mestih, kjer je pridigal. Zato je kot sredstvo za ohranjanje stika s cerkvami in za dajanje navodil uporabljal pisma. Ta so služila tudi za zapolnitev praznine, ki jo je povzročila njegova fizična odsotnost (1 Kor 5,3; Flp 2,12).

Uporaba

Razmišljajte o naslednjih temah. Nato prosite svoj razred, naj odgovori na spodnja vprašanja.

Oznanjevanje evangelija je za mnoge kristjane lahko izziv, še posebej kadar družbene norme nasprotujejo Božji besedi. Skozi stoletja so nešteti ljudje v izpolnjevanju svojega misijonskega dela doživeli trpljenje in celo smrt. To je bila resničnost v zgodnjih dneh krščanskega poslanstva in ne bo drugače niti ob njegovem koncu (Raz 14,13). Ko nadaljujemo misijonsko delo in prenašamo trpljenje, ki ga spremlja, nas lahko ohranja le ena sila: Kristusova ljubezen.

Večina kristjanov se zaveda tveganj, ki jih prinaša sledenje Kristusu, vendar moramo razumeti tudi izjemen pomen izpolnitve naročila: »Pojdite torej in naredite mi v učence vse narode ...« (Mt 28,19) Naloga je težka, vendar zaupamo v Božje vodstvo na vsakem koraku. Naloga je nagradujoča, čeprav lahko na različne načine ogroža življenje. Jezus pravi: »Bodi zvest vse do smrti, in dal ti bom venec življenja.« (Raz 2,10)

Pavel je v svojem misijonskem delu uporabil različne strategije, da bi zagotovil učinkovitost svojega dela: (1) Izbral je pomembna mesta kot podporne postojanke, od koder je lažje širil evangeljsko sporočilo. (2) Vlagal je čas v usposabljanje drugih. (3) Najprej je dal

prednost tistim, ki so mu bili najbližji. (4) Nenehno je ohranjal stik s tistimi, ki jim je služil. Tudi mi moramo v svoje misijonsko prizadevanje vključiti vse te strategije. Vendar pa se je Pavel tudi zavedal, da so strategije sicer pomembne, vendar nikoli ne morejo nadomestiti vloge Svetega Duha (1 Kor 12,1-11; Ef 4,1-6). Tega bistvenega dejstva ne smemo nikoli pozabiti.

Vprašanja

1. S kakšnimi izzivi ste se srečali pri oznanjanju evangelija?
2. Kako ste uporabili prej omenjene Pavlove štiri misijonske strategije in kakšni so bili rezultati?

2. RAZLOGI ZA ZAHVALJEVANJE IN MOLITEV

Ključno besedilo: Flp 1,6; Flp 1,1-18; Ef 5,18-21; Kol 1,4-8

Splošni pregled

Avtor D. A. Carson razmišlja o tem, kaj je danes največja potreba krščanske cerkve, in postavlja različne hipoteze z odgovori, ki bi jih ljudje lahko dali na to vprašanje. Carson navaja področja, kot so čistost v spolnih odnosih, finančna integriteta in radodarnost, evangelizacija, ustanavljanje cerkva, svetopisemsko mišljenje in pristno doživljanje skupnega bogoslužja. Zaključí: »V nekem smislu so te nujne potrebe le simptom veliko resnejšega pomanjkanja. Najbolj nujno, kar potrebujemo v zahodnem krščanstvu, je globlje poznavanje Boga. Moramo bolje poznati Boga. ... Eden od temeljnih korakov v poznavanju Boga in eden od osnovnih dokazov, da Boga res poznamo, je molitev – duhovna, nenehna, biblijsko usmerjena molitev.« (D. A. Carson, *A Call to Spiritual Reformation: Priorities from Paul and His Prayers* (Grand Rapids, MI: Baker Books, 1992), str. 15, 16)

Pavel je dosledno poudarjal krščanske discipline, kot sta molitev in hvaležnost. Tudi zahvaljevanje je bilo ključna prvina njegovih molitev in celo značilen del njegovih pisem. Ne le da je v molitvah nenehno izražal hvaležnost Bogu, temveč je k temu spodbujal tudi svoje poslušalce (Kol 3,17; 1 Tes 5,18). Hvaležnost je videl kot sad Božjega dela v človekovem srcu (Flp 1,6.10.11).

Ta teden se lekcija osredotoča na dve glavni temi:

1. Hvaležnost in molitev sta neločljivo povezani, kakor dve strani kovanca.
2. Hvaležnost in molitev sta med drugim tudi otipljivi odraz Božjega dobrega dela v nas.

Razlaga

Ponazoritev

Psiholog Robert A. Emmons navaja lepo misel Meisterja Eckharta: »Če je edina molitev, ki jo v življenju izrečeš, ›hvala‹, to zadostuje.« V tem kontekstu Emmons deli zgodbo ženske s sindromom otroške paralize, ki lepo ponazarja odnos med hvaležnostjo Bogu v molitvi in smiselnim življenjem. Emmonsu je napisala naslednje pismo:

»Ena mojih najglobljih izkušenj hvaležnosti se je zgodila ob rojstvu mojega prvega otroka. V času odraščanja sem se spraševala, ali bom lahko imela otroke, ali bom lahko skrbela za otroke z eno roko in ali mi bo Bog podaril to srečo. Ko se mi je rodila hčerka, je vse medicinsko osebje izkazovalo nezaupanje v moje sposobnosti kot skrbnice. Vendar sem spoznala, da me je Bog blagoslovil z otrokom, in da mi bo dal tudi fizične sposobnosti, da bom lahko skrbela zanjo. Ker mi Bog ni prizanesel otroške paralize, sem vedela, da rojstvo otroka ni bilo samoumevno. Zato sem ob njenem rojstvu hvalila Boga, da je mojemu možu in meni omogočil, da deliva radost ob ustvarjanju novega človeka, ki bo blagoslov za Boga. ... Kakšen večji smisel bi lahko imela kot vzgojo drugega človeka? Nobenega. In to je bila radost v moji

hvaležnosti. Radost smisla in namena življenja. Nadalje Emmons navaja: »Dokazi jasno kažejo, da nas hvaležnost, tako v našem življenju kot v našem odnosu do življenja, naredi trajno srečnejše in bolj zdrave.« (Robert A. Emmons, *Thanks! How the New Science of Gratitude Can Make You Happier* (New York: Houghton Mifflin Company, 2007), str. 90, 110, 185)

Hvaležnost in molitev sta neločljivo povezani

V Pavlovih pismih se običajno pojavlja odlomek hvaležnosti, ki v bistvu deluje kot molitev. To idejo lahko jasneje ponazorimo v naslednji tabeli.

Besedilo/hvaležnost in molitev

Rim 1,8.9/ Najprej se po Jezusu Kristusu **zahvaljujem** svojemu Bogu ... Bog ... mi je priča, kako se vas **nenehoma** spominjam v vseh svojih **molitvah**.

1 Kor 1,4/ **Vedno** se za vas **zahvaljujem** svojemu Bogu.

Ef 1,16/ Zaradi tega **se ne neham zahvaljevati** za vas in se vas spominjati v svojih **molitvah** ...

Flp 1,3.4/ **Zahvaljujem** se svojemu Bogu ... v sleherni svoji **molitvi zmeraj** ...

Kol 1,3/ Kadar **molimo** za vas, se **zmeraj zahvaljujemo** Bogu ...

1 Tes 1,2/ **Zmeraj se zahvaljujemo** Bogu za vas vse, ko se vas spominjamo v svojih **molitvah**.

1 Tes 1,3/ **Zmeraj** se moramo **zahvaljevati** Bogu za vas ...

1 Tim 1,12/ **Hvaležen** sem našemu Gospodu Kristusu Jezusu ...

2 Tim 1,3/ **Hvaležen** sem Bogu ..., ko se te **neprenehoma**, noč in dan spominjam v svojih **prošnjah**.

Fln 4/ **Kadar koli** se te spominjam v svojih **molitvah**, se **zahvaljujem** svojemu Bogu ...

...

Iz zgornje tabele lahko izpeljemo tri ključne ugotovitve. Prvič, za Pavla je zahvaljevanje dejanje molitve, saj je dosledno prepleteno z molitvijo. Drugič, tudi če v zahvalnem delu nekaterih Pavlovih pisem ni omenjen izraz »molitev«, je pomembno zavedati se, da je njegova hvaležnost usmerjena k Bogu (2 Tes 1,3; 1 Tim 1,12). Tretjič, ponavljanje izraza »vedno« nakazuje, da sta bila molitev in zahvaljevanje stalna, celo neločljiva sestavna dela Pavlovega življenja.

Pomembno je opozoriti, da je Pavel od svojih poslušalcev pričakoval, da ga bodo posnemali v življenju zahvaljevanja in molitve. Za Pavla je vidna značilnost nevernih to, da ne častijo Boga in se mu ne zahvaljujejo (Rim 1,21). Nasprotno pa je vernike cerkve v Rimu spodbujal, naj bodo hvaležni Bogu (Rim 14,6). Ko je prosil Korinčane, naj molijo zanj in za njegove sodelavce, je Pavel želel, da bi se mnogi zahvaljevali v njihovem imenu (2 Kor 1,11).

V Ef 5,18-21 Pavel opisuje značilnosti posameznikov, katerih življenje je polno Svetega Duha. Ti (1) se ukvarjajo z medsebojnim poučevanjem tako, da »govorijo drug drugemu v psalmih, hvalnicah in duhovnih pesmih«; (2) svoje življenje polnijo s hvalo Bogu

tako, da v svojih srcih »pojejo in igrajo« Gospodu; (3) izražajo hvaležnost »vedno za vse stvari Bogu Očetu v imenu našega Gospoda Jezusa Kristusa«; in (4) se »podrejajo drug drugemu v strahu Božjem«. Na ta način je zahvaljevanje Bogu enakovredno hvaljenju Boga: je dejanje čaščenja.

V Kol 3,17 Pavel gre še korak dlje in pravi: »In vse, kar koli delate v besedi ali v dejanju, vse delajte v imenu Gospoda Jezusa in se po njem zahvaljujte Bogu Očetu.« Podobno Pavel pravi Tesaloničanom: »V vsem se zahvaljujte.« (1 Tes 5,18) Pavel je spodbudil svoje poslušalce, naj živijo hvaležnost in molitev, da bi odražali njegovo globoko predanost tem praksam.

Božje delo v nas

Pismo Filipljanom vsebuje eno najbolj presenetljivih Pavlovih izjav v vseh njegovih pismih: »Prepričan sem, da bo on, ki je začel v vas dobro delo, to delo dokončal do dneva Kristusa Jezusa.« (Flp 1,6) Nekateri bralci bi lahko bili v skušnjavi, da »dobro delo« razlagajo ozko, kot sklicevanje na skrb in ljubezen Filipljanov do Pavla, ki so jo pokazali s finančno podporo v času, ko je bil zaprt. Čeprav je bila njihova skrb za Pavla in širjenje evangelija zagotovo rezultat Božjega dela v njihovih srcih, se Pavel sklicuje na širši pojem odrešitve po Kristusu.

Bog je prikazan kot ta, ki je začel dobro delo odrešitve in ga bo dokončal ob Kristusovi vrnitvi. Omeniti je treba, da je ta misel izražena v odlomku, posvečenemu zahvali. V tem smislu je hvaležnost videti kot močan dokaz Božjega dela v človekovem srcu. Pavel pravi nekaj podobnega v Flp 2,12-13: »[S] strahom in s trepetom udejanjajte svoje **odrešenje**. **Bog je namreč tisti, ki** po svojem blagohotnem načrtu **udejanja** v vas hotenje in delovanje.«

Pavlov nasvet – delati na svojem odrešenju – je, milo rečeno, zanimiv. Kako naj to storimo? Dober odgovor najdemo v Heb 12,2, kjer je Jezus prikazan kot »začetnik in dokončevalec naše vere«. Tako Pavel trdi, da moramo vztrajno teči »v tekmi, ki nas čaka. Uprimo oči v Jezusa, začetnika in dopolnitelja vere« (Heb 12,1.2). A to ni vse. Prav tako moramo odstraniti »vsakršno breme in greh, ki nas zlahka prevzame« (Heb 12,1). Odlomki, kot sta Flp 1,6 in Heb 12,2, nas spomnijo, da je odrešitev v končni fazi Božje delo, ne naše. Vendar smo še vedno poklicani, da si izborimo svojo odrešitev ali, z drugimi besedami, da »tečemo ... v tekmi, ki je pred nami« (Heb. 12,2) tako, da živimo življenje molitve in si prizadevamo za krščanske vrline, ki nam jih daje Sveti Duh (Flp 1,9-11, Kol 1,4-8), in smo hvaležni za Božje delo v nas (Flp 1,3-6). Skratka, »da bi živeli, kakor je vredno Gospoda, in bili njemu v vsem všeč, da bi obrodili sad v vsakršnem dobrem delu in rastle v spoznanju Boga« (Kol 1,10).

Uporaba

Razmišljajte o naslednjih temah. Nato prosite svoj razred, naj odgovori na spodnja vprašanja.

Vsi smo veseli, ko se nam dogajajo dobre stvari. Naj gre za nakup novega avtomobila, nakup hiše, diplomo po letih naporega in intenzivnega študija ali rešitev iz nevarne situacije, za vse to se zahvaljujemo Bogu. To so pomembni mejniki, ki naše srce polnijo z radostjo in hvaležnostjo. A če smo pozorni na vse okoli nas, bomo našli nešteto razlogov za hvaležnost. Nič pa ne bi smelo vzbuditi večje hvaležnosti kot priznanje Božjega dobrega dela v nas. Ellen White pravi: »Naš um se mora razširiti, da bomo lahko razumeli pomen Božje skrbi. Odražati

moramo najvišje lastnosti Božjega značaja. **Biti moramo hvaležni**, da nismo prepuščeni sami sebi.« (*That I May Know Him*, str. 302; poudarek dodan)

Bog od nas pričakuje, da v svoje molitve vnesemo iskreno hvaležnost. V 1 Tes 5,17.18 na primer navodilo, naj se »v vseh okoliščinah zahvaljujemo«, neposredno sledi zapovedi, naj »neprenehoma molimo«. Ta misel ne pomeni le, da vedno obstaja razlog za hvaležnost, temveč tudi da morajo naše molitve redno vključevati izraze hvaležnosti Bogu. Zanimivo je, da Pavel ne pravi: »Zahvaljajte se *za* vse okoliščine«, marveč »v vseh okoliščinah«. Dejstvo, da je Bog dal svojega edinega Sina, da je umrl za nas, je zadosten razlog, da smo vsak dan hvaležni in svojo hvaležnost izkazujemo z besedami hvale v molitvah in z dobrimi deli v vsakodnevnem življenju!

Vprašanja

1. Za katere duhovne blagoslove si hvaležen Bogu? Za katere fizične in materialne blagoslove si mu prav tako hvaležen?
2. Kaj pomeni biti hvaležen v vseh okoliščinah v nasprotju z biti hvaležen *za* vse okoliščine? V čem je ključna razlika?
3. Kaj pomeni, da nismo »prepuščeni sami sebi«, kot navaja prejšnji citat Ellen G. White? Zakaj bi morali biti hvaležni za to zagotovilo?

3. ŽIVLJENJE IN SMRT

Ključno besedilo: Flp 1,21; Flp 1,19-30; 1 Tes 4,14-16

Splošni pregled

Martin Luther King mlajši je nekoč rekel: »Če človek ni odkril ničesar, za kar bi bil pripravljen umreti, ni vreden življenja.« (Citirano po Marku Waterju, *The New Encyclopedia of Christian Quotations* (Alresford, Hampshire, Anglija: John Hunt Publishers Ltd., 2000), str. 404) Pavel je izrazil podobno misel: »Kajti živeti je zame Kristus in umreti dobiček.« (Flp 1,21) To niso prazne besede! Pavel je bil resnično pripravljen umreti za Kristusa (Rim 14,8), kar je na koncu tudi storil (2 Tim 4,6-8).

Pavel je citiral Ps 44,23 in Gospodu povedal: »Zares, zaradi tebe nas ves dan pobijajo, imajo nas za klavne ovce.« (Rim 8,36) Zato nas njegove besede v Gal 2,19 (»skupaj s Kristusom sem križan«) ne bi smele presenetiti. Pavel je bil pripravljen umreti za Kristusa, ker se je zavezal, da bo živel zanj. Pavel nadaljuje: »[Ž]ivim pa ne več jaz, ampak Kristus živi v meni; kolikor pa zdaj živim v mesu, živim v veri v Božjega Sina, ki me je vzljubil in daroval zame sam sebe.« (Gal 2,20) Tako je Pavel živel in umrl zaradi evangelija.

Ta teden se lekcija osredotoča na tri glavne teme:

1. Bog nas poziva, naj živimo v misijonstvo usmerjeno življenje, in nas celo kliče biti pripravljeni umreti zanj.
2. Smrt se primerja s spancem, za katerega je rešitev vstajenje telesa, ne nesmrtnost duše.
3. Kristus nas kliče k edinosti v svojem Duhu. Ker smo vsi vpleteni v duhovno vojno, moramo ne le uporabljati pravo orožje, temveč se tudi skupaj boriti v edinosti.

Razlaga

Ponazoritev

Naokoli kroži zgodba o Johnu Bradfordu, ki je bil 1. julija 1555 sežgan na grmadi. Bradford »je bil kaplan angleškega kralja Edvarda VI. in eden najbolj priljubljenih pridigarjev svojega časa. A postal je mučenik svoje vere. Ko so ga peljali v Newgate, da bi ga sežgali, so mu dovolili, da spregovori, in z voza, s katerim je bil peljan v smrt, je vso pot od zahodnega Londona do Newgatea vpil: »Kristus, Kristus, nihče razen Kristusa.« (Paul Lee Tan, *Encyclopedia of 7,700 Illustrations: Signs of the Times* (Garland, TX: Bible Communications, Inc., 1996), str. 787) Tako kot Pavel se je tudi Bradford posvetil misijonskemu delu, tako da je živel in umrl za Kristusa.

Živeti in umreti za Kristusa

Pavlov izrek v Flp 1,21 je eden najbolj opaznih v vseh njegovih pismih. Njegova pripravljenost, da živi za Kristusa – kar pomeni prenašanje neizogibnih težav – in celo da umre zanj, poudarja upanje, izraženo v prejšnji vrstici: »Željno pričakujem in upam, da ne bom v

ničemer osramočen, ampak da bo Kristus zaradi vse moje srčnosti kakor zmeraj tudi zdaj poveličan v mojem telesu, bodisi z življenjem bodisi s smrtjo.« (Flp 1,20)

Vendar pa nas Pavlova trditev, da je smrt dobiček, bega. Kaj misli s tem? Kako lahko človek pridobi s svojo smrtjo? Na podlagi Pavlove želje, izražene v Flp 1,23, »da odide in je s Kristusom«, so nekateri sklepali, da Pavel trdi, da bo takoj po smrti v Kristusovi prisotnosti. Toda takšno mišljenje je v nasprotju z jasnimi svetopisemskimi nauki glede nesmrtnosti duše in smrti kot spanju. Da bi razumeli, kaj je Pavel mislil s tem, ko je smrt imenoval dobiček, je koristno preučiti njegovo rabo izraza »dobiček« (iz grškega *kerdos*) in sorodnega glagola »pridobiti« (iz grškega *kerdainō*) drugje v njegovih spisih. V Flp 3,7.8 Pavel omenja, da tisto, kar je prej štel za dobiček (*kerdos*), zdaj šteje za izgubo »zaradi Kristusa« (Flp 3,7); to je »zaradi vzvišenosti spoznanja Kristusa Jezusa« (Flp 3,8). Pavel nadalje pojasnjuje: »Zaradi njega sem zavrgel vse in imam vse za smeti, da bi bil Kristus moj dobiček [*kerdainō*].« (Flp 3,8) Zato je za Pavla smrt dobiček v smislu, da bo na koncu pridobil Kristusa, ko ga bo videl ob njegovem drugem prihodu (2 Tim 4,8).

Možno je tudi, da ima »pridobitev« (*kerdos*) v Flp 1,21 misijonski pomen. V 1 Kor 9,19-23 Pavel uporablja *kerdainō* kot misijonski izraz, ko pravi, da je »vendar postal služabnik vseh, da bi jih čim več pridobil [*kerdainō*]; ... Judom sem postal kakor Jud, da bi pridobil [*kerdainō*] Jude; tistim, ki so pod postavo, kakor bi bil pod postavo, čeprav sam nisem pod postavo, da bi pridobil [*kerdainō*] tiste, ki so pod postavo; tistim, ki so brez postave, kakor bi bil sam brez postave, čeprav nisem brez Božje postave..., da bi pridobil [*kerdainō*] tiste brez postave; slabotnim sem postal slaboten, da bi pridobil [*kerdainō*] slabotne«.

V zvezi s tem je koristna naslednja pripomba k Flp 1,21: »[Pavel] se ukvarja s poveličevanjem Kristusa. Če bi njegov Gospod menil, da je zanj najbolje, da pričuje z življenjem in služenjem, bi ga pravilno predstavljal. A tudi smrt pravičnega je lahko močna potrditev učinkovitosti evangelija milosti. Kontrast med njegovo smrtjo in smrtjo tistega, ki umre brez upanja, bi bil tako izrazit, da bi njegov vpliv prinesel korist za Kristusovo kraljestvo. Srca se dotakne in omehča mirna gotovost in zaupanje tistega, ki popolnoma zaupa svojemu Bogu celo v uri smrti.« (The SDA Bible Commentary, vol. 7, str. 147) Pavel je verjel, da bo njegova smrt zaznamovala vrhunec njegovega misijonskega dela (Flp 2,17; primerjaj z 2 Tim 4,6.7). Verjetno je tudi mislil, da bo njegova žrtev »spodbudila Filippljane, da se bodo tudi sami žrtvovali ali ... morda nekatere ganila, da bodo raziskali vero, ki mu je bila tako draga.« (The SDA Bible Commentary, zvezek 7, str. 160)

Pavel je smrt videl kot dobiček, ker bo v svoji naslednji zavestni izkušnji ob vstajenju videl Kristusa. Hkrati je bil prepričan, da bo v času od svoje smrti do drugega Jezusovega prihoda spal v grobu.

Smrt je spanec

Pavel je smrt primerjal s spanjem (1 Tes 4,14.15), kar nakazuje stanje nezavesti. Ta zamisel je v skladu z Jezusovim naukom v evangelijih (Lk 8,52.53; Jn 11,11-13). Jasen primer je zgodba o vstajenju Jairove hčere. Zanimivo je, da medtem ko Matej in Marko omenjata le, da so se ljudje posmehovali Jezusovi trditvi, da dekle spi (Mt 9,24, Mr 5,39, 40), je Luka kot zdravnik natančnejši: »Posmehovali so se mu, ker so vedeli, da je umrla.« (Lk 8,53) Poleg tega Apostolska dela, ki jih je prav tako napisal Luka, opisujejo Štefanovo smrt z izjavo, da je »zaspal« (Apd 7,60). Enako je zapisano o Davidu (Apd 13,36).

Peter se sklicuje na smrt »očetov« in pravi, da so »zaspali« (2 Pt 3,4). Učenjaki razpravljajo, ali je Peter z »očeti« mislil prejšnjo generacijo kristjanov ali očake, vendar je ta razlika nepomembna. Kakorkoli že, smrt je opisana kot stanje nezavesti, podobno temu, kar se zgodi, ko vsako noč zaspimo. Omeniti je treba tudi, da so se ob Jezusovem vstajenju »[g]robovi [...] odprli in veliko teles svetih, ki so zaspali, je bilo obujenih« (Mt 27,52). Ta odlomek iz Matejevega evangelija je pomemben ne le zato, ker primerja smrt s spanjem, marveč tudi zato, ker jasno kaže na vstajenje telesa kot zdravilo za smrt.

Kot je že bilo omenjeno, je Pavlovo prepričanje, da je smrt podobna spanju, globoko zakoreninjeno v Jezusovih naukih in je v skladu z mislijo, ki so jo izrazili drugi apostoli. Torej Sveto pismo smrti ne opisuje kot stanje zavesti, kakor mnogi mislijo.

Edinost v Kristusu

Besedilo v Flp 1,27 začinja del pisma (Flp 1,27-30), v katerem Pavel preide od razprave o lastnem trpljenju k trpljenju svojih poslušalcev v njihovem delu za Kristusa. V Flp 1,27 se pojavita dve ključni temi: Kristusu podobno življenje in edinost. Verniki so povabljeni kazati izjemno ravnanje in ostati enotni, kljub trdovratnemu nasprotovanju in trpljenju, s katerim se soočajo zaradi svoje vere v Kristusa.

Pavel uporabi dve ključni besedni zvezi, da poudari vrsto povezave, ki naj bi zaznamovala odnos med verniki, in sicer »en duh« in »en um« (Flp1,27). Ta jezik tovarištva se pojavlja v celotnem pismu. V tem kontekstu Pavel potrjuje, da bi Filipljani popolnoma pomnožili njegovo veselje, če bodo »istih misli in iste ljubezni, ene duše in enega mišljenja« (Flp 2,2). V Flp 4,1-3 Pavel namiguje, da je enotnost ključna za izpolnitev poslanstva.

Flp 4,3 predstavlja štiri sestavljene besede, ki jih uvaja grška črka *syn* (»z« ali »skupaj z«): *syzygos* (»tovariš«); *syllambanō* (dobesedno »vzeti skupaj«); *synathleō* (»boriti se skupaj z«) in *synergos* (»sodelavec«). Tako Pavel omenja ženske, ki so »delale z« njim v evangeliju, in tudi »sodelavce«, ki so vsi sodelovali v misiji.

Uporaba

Razmišljajte o naslednjih temah. Nato prosite prisotne, naj odgovorijo na spodnja vprašanja.

Jezus je rekel: »Učenec ni nad učiteljem in služabnik ne nad svojim gospodarjem.« (Mt 10,24) Med drugim ta nauk vključuje zavračanje, trpljenje in celo mučeništvo. V Jn 15,20 Jezus pravi: »Če so preganjali mene, bodo preganjali tudi vas.« Kot delavci v Kristusovi službi moramo biti pripravljene na težke čase. Sveto pismo razkriva, da Satan vztrajno deluje v tem svetu, da bi preprečil oznanjevanje evangelija vsem narodom, plemenom, jezikom in ljudstvom, ker »ve, da ima malo časa« (Raz 12,12). Tudi Božje ljudstvo mora marljivo delati.

Zato nas Kristus poziva, naj živimo za poslanstvo. In če umremo med opravljanjem misijonske naloge, imamo zagotovilo, da bomo spali v grobu in čakali na vstajenje ob drugem prihodu. Bog ne pozabi tistih, ki umrejo v zvestobi tretjemu angelskemu sporočilu. Obljubljeno jim je: »Blagor mrtvim, ki odslej umirajo v Gospodu! Da, govori Duh, odpočijejo naj se od svojih naporov; kajti njihova dela gredo z njimi.« (Raz 14,13) Za zdaj je potrebna vztrajnost (Raz 14,12). Poklicani smo, da vzamemo svoj križ in sledimo Kristusu (Mt 10,38), dokler ne bomo križa zamenjali za venec življenja (Raz 2,10). Medtem moramo delati skupaj proti

skupnemu sovražniku. Pavel pravi: »... ne bojujemo se proti krvi in mesu, ampak proti vladarstvu, proti oblastem, proti svetovnim gospodovalcem te mračnosti, proti zlohotnim duhovnim silam v nebeških področjih« (Ef 6,12). Združeni v Kristusu in oblečeni v Božjo bojno opravo bomo zmagali!

Vprašanja

1. Pomisli na čas, ko si trpel versko preganjanje. Kako je trpljenje za Kristusa okrepilo tvojo vero?
2. Katero poslanstvo ti je Kristus zaupal? Kako izpolnjuješ to delo zanj?

4. ENOTNOST V PONIŽNOSTI

Ključno besedilo: Flp 2,2; 2,1-8

Splošni pregled

Flp 2,1-4 začenja odsek, v katerem Pavel obravnava Kristusov zgled ponižnosti za krščansko življenje (Flp 2,1-18). Kristus je naš vrhovni zgled podrejanja Bogu, ljubezni do njega in edinosti z njim. Med svojim zemeljskim delovanjem je Kristus gojil globoko občestvo z Očetom in večkrat poudaril njuno edinost (Jn 5,19; Jn 10,30, 38; Jn 12,45; Jn 14,9.10; Jn 17,11.21-24). Podobno je Jezus poudaril svojo edinost s Svetim Duhom (Jn 14,16.26; Jn 15,26; Jn 16,7).

Osebe Božje Trojice obstajajo večno v harmoničnem in ljubečem odnosu, ki je zgled enotnosti in ljubezni, ki bi morali opredeljevati odnose med verniki. Pavel ne omenja te teme le v pismu Filipljanom, temveč tudi drugje. Na začetku 1 Kor na primer pravi: »Bratje, rotim vas v imenu našega Gospoda Jezusa Kristusa: vsi govorite isto in med vami naj ne bo razprtij. Med seboj se dopolnjujte v istem umu in istem hotenju.« (1 Kor 1,10, primerjaj z Rim 15,5-7, Gal 3,26-29, Ef 4,1-6, Kol 3,12-15).

Ta teden se lekcija osredotoči na tri glavne teme:

1. Življenje v enotnosti in izkazovanje ljubezni drug do drugega sta temeljni krščanski odgovornosti in pričakovano vedenje vsakega Jezusovega sledilca.
2. Kristjani smo poklicani gojiti Kristusov način mišljenja. Pavel pove, kaj pomeni Kristusovo mišljenje.
3. Naš omejen um ne more v celoti razumeti neskončne ponižnosti Kristusa, ko je postal človek. Ta ponižnost je neizmerna skrivnost.

Razlaga

Ponazoritev

»Zaradi varnostnih razlogov se alpinisti med plezanjem v gorah povežejo z vrvjo. Tako v primeru padca ali zdrsa enega od plezalcev, ta ne bo omahnil v smrt. Drugi ga bodo zadržali, dokler ne bo ponovno našel opore. Takšna bi morala biti cerkev. Kadar eden od vernikov zdrsne in pade, bi ga morali drugi podpreti, dokler ponovno ne najde opore. Vsi smo povezani s Svetim Duhom.« (Michael P. Green, *1500 Illustrations for Biblical Preaching* (Grand Rapids, MI: Baker Books, 2000), str. 66)

Edinost in ljubezen

V Pismo Filipljanom 2,1-4 Pavel namiguje, da je sebično stremušstvo glavni vzrok za nesoglasja v cerkvi. Pravi: »Ne delajte ničesar iz prepirljivosti in ne iz praznega slavohepja.« (Flp 2,3) Besedi »prazno« in »slavohepje« sta prevzeti iz grških samostalnikov *eritheia* in *kenodoxia*, ki sta v Novi zavezi redki. Prva se pojavi sedemkrat, skoraj izključno v Pavlovih pismih (Rim 2,8; 2 Kor 12,20; Gal 5,20; Flp 1,16; Flp 2,3; Jak 3,14, 16). Druga se pojavi samo

enkrat. Zanimivo je, da se izraz *eritheia* ne pojavi v Septuaginti, grški različici Stare zaveze, *kenodoxia* pa se pojavi le trikrat, a v nekanoničnih knjigah. Zdi se torej, da Pavlova raba teh besed v Flp 2,3 ne temelji na grški različici Stare zaveze. Nasprotno, obe besedi se pojavljata v starih seznamih grehov v spisih filozofov, ki kritizirajo rivalstvo (glej Gerald F. Hawthorne, *Philippians*, zvezek 43 *Word Biblical Commentary* [Dallas: Word, Inc., 2004], str. 87). Ni presenetljivo, da se *eritheia* pojavi v seznamih grehov, zabeleženih v 2 Kor 12,20 in Gal 5,20. Očitno Pavel uporablja te besede, da opiše vedenje, ki se ga morajo kristjani izogibati.

Flp 2,1-4 kaže, da se je za uresničitev edinosti v cerkvi treba izogibati rivalstvu in sebičnosti, ki spodkopavata harmonijo, pa tudi prakticirati krščanske vrline, ki so potrebne za gojenje občutka skupnosti. Harmonično vzdušje zaznamujejo tolažba, udobje, ljubezen, občestvo, naklonjenost in usmiljenje (Flp2,1). V takšnem okolju so ljudje »istih misli in iste ljubezni, ene duše in enega mišljenja« ter ljubijo drug drugega (Flp 2,2).

Vendar Pavel ne zagovarja enoličnosti, temveč edinstvo v raznolikosti. Ko obsoja »prazno slavljenje« in »samoljublje«, predstavlja nasprotno držo, to je »ponižnost duha« (Flp 2,3). Ta drža je nadalje pojasnjena v naslednjem stavku: »... imejte v ponižnosti drug drugega za boljšega od sebe« (Flp 2,3).

Ta misel je tako pomembna, da jo Pavel ponovi z drugimi besedami v naslednji vrstici: »Naj nobeden ne gleda samo nase, temveč tudi na druge.« (Flp 2,4) Pavel ne prosi svojih poslušalcev, naj opustijo svoje osebne koristi, ampak naj z globoko pozornostjo ne pa brezbrizno upoštevajo koristi drugih. Jezus je v tem pogledu naš najboljši zgled. Zato Pavel svoje poslušalce spodbuja, naj razvijejo Kristusovo miselnost.

Kristusova miselnost

Flp 2,1-8 predstavlja izraze iz grškega korena *phren* (ali *phron*). Ta koren se uporablja za poudarjanje uporabe »sposobnosti za premišljeno načrtovanje«. (Johannes P. Louw in Eugene A. Nida, *Greek-English Lexicon of the New Testament: Based on Semantic Domains*, 2. izdaja, vol. 1 (New York: United Bible Societies, 1996), str. 324) V tem kontekstu v Flp 2,2 Pavel spodbuja svoje poslušalce, da so »istih misli [da auto **phronēte**], imajo enako ljubezen, [so] združeni v duhu in so enega mišljenja [da **hen phronountes**]« (avtorjev prevod). Ta sinhronost je mogoča le, če imajo »v ponižnosti drug drugega za boljšega od sebe [**tapeinophrosynē**]« (Flp 2,3, prevod avtorja). Vrhunec te razlage dosežemo v naslednji izjavi: »... to mislite v sebi, kar je tudi v Kristusu Jezusu [**phroneite**]« (Flp 2,5). Pavel poziva Filippljane, naj razvijejo Kristusov način mišljenja, ker le to mišljenje lahko vodi do Kristusovega načina ravnanja.

Učenjaki razpravljajo, ali se izraz »to« v Flp 2,5 (»to mišljenje«) nanaša na ponižnost, omenjeno v Flp 2,1-4, ali na Jezusovo krotkost, kot jo kaže njegovo ravnanje, opisano v Flp2,6–8. V vsakem primeru je Jezus merilo, ki ga je treba posnemati. Kot pravi Tom Wright: »Vsakdo mora biti osredotočen na kaj drugega kot na sebe; in to nekaj je Jezus Kristus sam, kralj, Gospod, in veselo sporočilo, ki je prišlo, da v njegovem imenu prevzame svet.« (Wright, Paul for Everyone: The Prison Letters: Ephesians, Philippians, Colossians, and Philemon (London: Society for Promoting Christian Knowledge, 2004), str. 98)

Kristjani smo povabljeni gojiti Kristusov način mišljenja in ravnanja. Pavel trdi, da se je Jezus popolnoma zavedal, kdo je (Flp 2,6), pa se je kljub temu prostovoljno izpraznil (Flp 2,7) in ponižal (Flp 2,8). Pavel pojasnjuje, da (1) se je Jezus izpraznil »tako, da je prevzel

podobo služabnika in postal podoben ljudem« (Flp 2,7), (2) se je ponižal »tako, da je postal poslušen do smrti« (Flp 2,8).

Skratka, Jezus je postal Služabnik (glej Mt 20,28 in Mr 10,45) in se je žrtvoval za odrešitev drugih (glej 2 Kor 8,9, Heb 12,2) v poslušnosti Božji volji (glej Mt 26,39, Rim 5,19). Ljudje s Kristusovo miselnostjo so pripravljani storiti enako.

Nepredstavljiva skrivnost

V 1 Tim 3,16 Pavel podaja povzetek Jezusovega poslanstva. Njegovo utelešenje, smrt, vstajenje, vnebovzetje in celo namig na oznanjanje evangelija poganom in spreobrnitev nekaterih izmed njih so opisani z neverjetno ekonomičnostjo besed. Tako Jezusovo zemeljsko delovanje kot tudi njegovi rezultati so prikazani kot vsebina skrivnosti pobožnosti.

Grški izraz *mysterion* (»skrivnost«) se v Novi zavezi pojavi 28-krat, večinoma v Pavlovih pismih (21-krat). Ta izraz ima v Pavlovih spisih skoraj vedno pomemben kristološki pomen. Na primer: v Rim 16,25 Pavel povezuje skrivnost z evangeljskim sporočilom. Podobno v Ef 3,2-13 večkrat govori o skrivnosti v kontekstu svojega služenja poganom. Pavel opozarja, da mu je bila »skrivnost razodeta« »po razodetju« (Ef 3,3), skozi katerega je lahko bolje razumel »Kristusovo skrivnost« (Ef 3,4). Različni učenjaki se strinjajo, da se izraz »Kristusova skrivnost« lahko razume kot »skrivnost, ki je Kristus«. Pavel to idejo podrobneje razvije v Pismu Kološanom. Govori o »skrivnosti, ki je bila skrita pred vekni in rodovi« (Kol 1,26). Nadalje se sklicuje na »to skrivnost med pogani: ki je Kristus v vas« (Kol 1,27; glej tudi Kol 2,2; Kol 4,3). V Pismu Efežanom 6,19 apostol Pavel omenja svoje delo oznanjevanja »skrivnosti evangelija« ali »skrivnosti, ki je evangelij«. V Rim 11,25 je skrivnost povezana z dejstvom, da bo evangelij dosegel pogane. Nadalje Pavel namiguje, da je Božja milost skrivnost, ki je ni mogoče razumeti (Rim 11,33). Res je! Jezus je bil pripravljen pretrpeti »križ, prezirati sramoto« (Heb 12,2). Kakor Pavel piše v Flp 2,8, se je Jezus ponižal do smrti, »smrti pa na križu«.

Uporaba

Razmišljajte o naslednjih temah. Nato prosite svoj razred, naj odgovori na spodnja vprašanja.

»Obiskovalec psihiatrične bolnišnice je bil presenečen, ko je opazil, da le trije stražarji nadzorujejo več kot sto nevarnih pacientov. Vodiča je vprašal: »Ali se ne bojite, da bodo ti ljudje premagali stražarje in pobegnili?« »Ne,« je odgovoril. »Norci se nikoli ne združijo.« (Michael P. Green, 1500 Illustrations for Biblical Preaching (Grand Rapids, MI: Baker Books, 2000), str. 65) Ta zgodba ponazarja potencial za rast, ki ga skupnost izgubi zaradi pomanjkanja enotnosti. Neenotnost je strašno stanje in nekaj, česar se morajo kristjani za vsako ceno izogibati.

Nič ne more bolj ogroziti zdravja skupnosti vernikov kot pomanjkanje enotnosti. Zato je bil Pavel tako zaskrbljen in je jasno povedal, da življenje v edinosti ni le krščanska vrlina, temveč tudi zapoved. »[D]opolnite moje veselje s tem, da ste istih misli in iste ljubezni, ene duše in enega mišljenja« (Flp 2,2) in »[n]aj nobeden ne gleda samo nase, temveč tudi na druge« (Flp 2,4).

Jezus je naš najboljši zgled skrbi za druge. Postal je reven, da bi mi po njegovi revščini obogateli (2 Kor 8,9). Zato ni presenetljivo, da Pavel svoje bralce poziva, naj razvijejo Kristusov način mišljenja. Moramo slediti Jezusovim stopinjam, biti ponižni in poslušni Bogu. Čeprav morda ne razumemo v celoti, kako velika je bila Kristusova ponižnost, ko je postal človek, vemo dovolj, da živimo v edinosti drug z drugim.

Vprašanja

1. Kaj pomeni skrbeti za druge? Kako lahko to idejo uresničimo v praksi?
2. Zakaj je edinstvo med verniki tako pomembna? Kaj lahko storimo, da bi spodbujali enotnost v cerkvi?

5. ŽARETI KAKOR ZVEZDE

Ključno besedilo: Flp 2,14.15; 2,12-30; Jak 2

Splošni pregled

Kristjani so poklicani biti luč v temnem svetu. Jezus je rekel: »Vi ste luč sveta ...« (Mt 5,14) Podobno je tudi Pavel izrazil svojo željo, da bi kristjani sijali kot nosilci luči v svetu, ki ga je pogoltnila tema. Njegove Filipljanom namenjene besede: »Med katerimi žarite v svetu,« (Fil 2,15) so zelo podobne sporočilu, poslanemu Efežanom: »Nekoč ste bili namreč tema, zdaj pa ste luč v Gospodu. Živite kot otroci luči.« (Ef 5,8)

Prispodoba svetlobe je močan misijonski simbol, ki se uporablja tako v Stari kot v Novi zavezi. V Izaiju Bog svojemu služabniku, Mesiju, razglasi: »Zato sem te postavil za luč narodom, da boš moje odrešenje do konca zemlje.« (Iz 49,6; primerjaj tudi z Iz 42,6) Ta odlomek se v Novi zavezi nanaša na Jezusa (glej na primer Lk 2,32; Jn 8,12; Jn 9,5; Apd 26,23), nanaša pa se tudi na cerkev (Apd 13,47), ker cerkev nadaljuje Jezusovo poslanstvo biti luč svetu.

Ta teden se lekcija osredotoča na tri glavne teme, in sicer:

1. Razmislili bomo o odnosu med vero in deli (Flp 2,12.13).
2. Kristjani smo poklicani biti luč svetu, slediti Jezusovim stopinjam in deliti svoje življenje z drugimi.
3. Preizkušnje in težave, s katerimi se srečujemo na naši krščanski poti, nas krepijo za večje izzive v Božjem delu. So Božje orodje za razvoj bistvenih lastnosti, ki so nepogrešljive za služenje, ki prinaša sadove.

Razlaga

Ponazoritev

Dwight L. Moody pripoveduje zgodbo o dveh moških, »ki sta bila odgovorna, da se je obračala luč v svetilniku na skalnati obali, kjer so bile pogoste nevihte. Nekako se je naprava pokvarila in luč se ni več obračala. Bala sta se, da bi jo tisti na morju zamenjali za kakšno drugo luč, zato sta se vso noč trudila in obračala luč.« Moody zaključí: »Ohranimo svoje luči na pravem mestu, da bo svet videl, da krščanska vera ni lažna, ampak resnična.« (Moody, *Anecdotes, Incidents, and Illustrations* (Chicago: Moody Publishers, 1990), str. 36) Jezus je uporabil metaforo luči, da bi ponazoril, da vera postane »vidna« skozi dobra dela (Mt 5,16).

Vera in dela

C. S. Lewis je o odnosu med vero in deli izrekel naslednjo zanimivo izjavo: »Kristjani so pogosto razpravljali, ali vodijo kristjane do cilja dobra dela ali vera v Kristusa. ... Sveto pismo na to vprašanje dokončno odgovori, ko obe stvari združi v enem čudovitem stavku. Prva polovica se glasi: »[S] strahom in s trepetom udejanjajte svoje odrešenje« – kar je videti, kakor da je vse odvisno od nas in naših dobrih del. Toda druga polovica stavka se glasi: »Bog je

namreč tisti, ki po svojem blagohotnem načrtu udejanja v vas hotenje in delovanje,« – kar je videti, kot da je Bog naredil vse, mi pa nič. Bojim se, da je to tisto, s čimer se srečujemo v krščanstvu. Sem zmeden, a nisem presenečen.« (C. S. Lewis, *Mere Christianity* (New York: Harper Collins, 2001), str. 148, 149)

Pavel v Flp 2,12.13 pojasni odnos med vero in deli. Čeprav moramo delati za svoje odrešenje, dela nimajo odrešilne vloge. Jakob uči, da so dela dokaz pristne in odrešujoče vere (Jak 2,18; primerjaj z Jak 2,14). Vera brez del ni vera. Po Jakobovih besedah je takšna vera mrtva (Jak 2,17.26) in neuporabna (Jak 2,20).

Ko pravi: »[S] strahom in s trepetom udejanjajte svoje odrešenje,« Pavel verjetno misli na odgovornost, ki jo ima vsak kristjan glede odreditve, ki jo je že sprejel po veri in je to storil »s strahom in trepetom« (Flp 2,12). V izvirnem grškem besedilu je izraz »s strahom in trepetom« zaradi poudarka postavljen na začetek stavka (»s strahom in s trepetom udejanjajte svoje odrešenje«).

Učenjaki razpravljajo o pomenu izraza »s strahom in trepetom« in ponujajo več razlag, pri čemer trdijo, da vključuje (1) zaskrbljenost zaradi možnega tveganja neuspeha, (2) pokoravanje Bogu, (3) ponižno predanost Bogu ali (4) kombinacijo vseh teh stvari. Pavel ta izraz uporablja tudi v drugih svojih spisih. V 1 Kor 2,3 se zdi, da »strah« in »trepet« odražata Pavlovo zaskrbljenost zaradi morebitnega neuspeha njegove naloge v Korintu. V 2 Kor 7,15 te besede kažejo na Pavlovo zaupanje, da bodo Korinčani izpolnili, kar se od njih pričakuje (glej vr. 16). V Ef 6,5 te besede poudarjajo pomembnost občutka dolžnosti. Analiza teh odlomkov kaže, da izraz »s strahom in trepetom« v Flp 2,12 na splošno kaže na visoko odgovornost, ki jo morajo verniki razviti v zvezi s svojim odrešenjem. Njihova dela so pokazatelj, da to zadevo jemljejo resno.

Luči svetu

Podoba svetlobe se v Svetem pismu dosledno uporablja kot prisposodba za poslanstvo. V Stari zavezi je sam Bog opisan kot končni vir, od koder izhaja svetloba. Psalmist pravi: »Gospod mi je luč.« (Ps 27,1; glej tudi Ps 4,6; Ps 89,15; Ps 118,27; Iz 2,5) Podobno prerok Miha v imenu svojega ljudstva izreka, da »je Gospod moja luč ... izpeljal me bo na svetlo« (Mih 7,8.9; glej tudi Iz 60,1.2.19.20).

V Iz 42,6 in Iz 49,6 je Gospodov služabnik imenovan »luč narodom«. V Iz 49,6 je bralcu podana dodatna razlaga: »Da boš moje odrešenje do konca zemlje.« Avtorji Nove zaveze so razumeli metaforo in jo dosledno uporabljali (Lk 2,32, Jn 8,12, Jn 9,5, Apd 13,47, Apd 26,23).

Zanimivo je, da so najpomembnejša prisposodba za cerkev v prvih poglavjih Razodetja svečniki. Glede tega se različni učenjaki strinjajo, da je opustitev prve ljubezni s strani nekaterih v cerkvi v Efezu povezana z upadanjem njihove misijonske zagnanosti (Raz 2,4). Zato Jezus opozarja, da bo, če se ne bodo pokesali, »svečnik odstranil z njegovega mesta« (Raz 2,5).

Kot je bilo že omenjeno, se izraz »konci zemlje« pojavi v Iz 49,6 v povezavi s prisposodbo svetlobe. V Apd se pojavi dvakrat za opis obsega misijonske naloge cerkve (Apd1,8, Apd13,47). Čeprav se prisposodba luči ne pojavi v Apd 1,8, je mogoče sklepati, da je vključena, če upoštevamo Apd 13,47. Ti podatki pojasnjujejo Pavlovo spodbudo Filipljanom, naj žarijo na svetu (Flp 2,15). Pomembno je opozoriti, da Pavel namiguje, da so verniki

resnično luči v svetu (Flp2,15), ko med seboj razodevajo enotnost (Flp 2,14). Navsezadnje »vabilo, da smo luč, je tudi vabilo v skupnost luči. Pavel je videl kristjane kot združene v skupnosti, v kateri so se lahko spodbujali in krepili drug drugega kot otroci luči (Ef 5,8, 15-20)«. (John M. Terry, Ebbie C. Smith in Justice Anderson, ur., *Missiology: An Introduction to the Foundations, History, and Strategies of World Missions* (Nashville, TN: Broadman & Holman Publishers, 1998), str. 26)

Značilnosti uspešnega delovanja

Iz opisa Timoteja in Epafrodita v Flp 2,19-30 lahko sklepamo na več lastnosti, ki so bistvene za uspešno službo. Pavel opisuje Timoteja kot nekoga, ki (1) je »enakega mišljenja« (Flp 2,20 CHR), (2) pošteno skrbi za druge (Flp 2,20), (3) si prizadeva za »stvari, ki so Kristusa Jezusa« (Flp 2,21), (4) ima preizkušen značaj (Flp 2,22) in (5) rad služi drugim (Flp 2,22). Grška beseda, prevedena kot »enakomiseln«, je *isopsichon*, ki se pojavi samo tukaj v Novi zavezi. Pojavi se tudi enkrat v Septuaginti (grški različici Stare zaveze), in sicer v Ps 55,13, kjer je prevedena kot »meni enak«.

Epafrodita Pavel najprej opisuje v odnosu do sebe: je brat, sodelavec in sobojevnik. Je tudi sel (iz grškega *apostolos*), ki ga je Pavel poslal k Filipanom, in nekdo, ki je skrbel za Pavlove potrebe (Flp2,25). To kaže, da je bil Epafrodit zelo zvest in lojalen spremljevalec. Nato ga Pavel opisuje v odnosu do Filipljanov. V zvezi s tem Pavel pravi, da se mu je »zelo [...] tožilo po vas vseh« (Flp2,26). Z drugimi besedami, Pavel pravi: »Pogreša vas.« To kaže, da je Epafrodit kot krščanski vodja globoko ljubil in skrbel za tiste, ki jim je služil. Epafrodit je bil tako predan krščanski vodja, da »se je zaradi Kristusovega dela približal smrti, ko je tvegaj življenje, da bi storil zame to, česar vi niste mogli storiti« (Flp 2,30). Ti možje so dali vse za Kristusovo delo. Bog tudi od nas pričakuje, da damo vse od sebe!

Uporaba

Razmišljajte o naslednjih temah. Nato prosite svoj razred, naj odgovori na spodnja vprašanja.

Za zveličanje, ki ga prejmemo po veri, smo popolnoma odvisni od Boga. Pavel ni mogel biti bolj jasen, ko je rekel: »Z milostjo ste namreč odrešeni po veri, in to ni iz vas, ampak je Božji dar.« (Ef 2,8) Po veri potujemo iz tega življenja v prihodnje. Pismo Hebrejcem to zelo jasno poda s ponavljajočim se izrazom »po veri« (glej Heb 11). Po veri se je Abraham »priselil v obljubljeni deželo kot v tujino ... Pričakoval je namreč mesto, ki ima temelje in je njegov graditelj in stvaritelj Bog« (Heb 11,9.10).

Izkušnja zveličanja nas neizogibno vodi k dobrim delom. Ker naj bi dobra dela koristila drugim (Gal 6,9.10), niso naravna za grešnike (Jer 13,23). Zato nam Bog omogoča, da jih opravljamo (Flp 2,13).

Jezus je rekel učencem: »Takó naj vaša luč sveti pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in slavili vašega Očeta, ki je v nebesih.« (Mt 5,16) Ta zapoved poudarja tesno povezavo med tem, da naša luč sije, in opravljanjem dobrih del. Z opravljanjem dobrih del verniki svetijo s svojo lučjo v tem temnem svetu. Tema je simbol greha (glej na primer Jn 3,19.20; Lk 22,53) in njegovih posledic (glej na primer Ps 82,5; Ef 4,18). Kristjani so poklicani osvetliti ta svet z

»razsvetljenjem evangelija o veličastvu Kristusa« (2 Kor 4,4), da bi obsvetili tiste, »ki jim je bog tega sveta zaslepil misli« (2 Kor 4,4).

Vprašanja

1. Kako so dobra dela povezana z izkušnjo zveličanja?
2. Kako lahko svetiš v tem temnem svetu?

6. ZAUPATI SAMO KRISTUSU

Ključno besedilo: Flp 3

Splošni pregled

Potem ko je Pavel dejal, da verniki svetijo v tem svetu z dobrimi deli, ki so osredotočena na Kristusa, zdaj preusmerja pozornost na nujnost, da svojo odrešitev zaupamo izključno Kristusu. Apostol izraža zaskrbljenost zaradi vpliva lažnih učiteljev, ki so spodbujali meseni pristop, s čimer so izkrivljali evangeljsko sporočilo in ogrožali celotno krščansko skupnost v Filipih. Zdi se, da je oblika lažnega nauka, podobna tisti v Galaciji, povzročala zmedo glede tega, kaj naj bi spreobrnjenci iz poganstva verovali in delali, da bi bili odrešeni.

Pavel je to zadevo vzel zelo resno. Navsezadnje je bilo ogroženo evangeljsko sporočilo! Pavel je bil tako zelo zaskrbljen zaradi vdora lažnih učiteljev in njihovih nauk, da jih je označil za pse in oškrnjence (Flp3,2). To sta močni besedi, ki izražata prezir in nesoglasje. Ko se Pavel dotakne te zadeve v Filipih, daje dragocene lekcije o tem, kako ravnati z lažnimi nauki. Te lekcije so ključnega pomena za današnjo cerkev. Konec koncev, vse naše cerkve v večji ali manjši meri trpijo zaradi napadov lažnih učiteljev.

Lekcija tega tedna poudarja tri glavne teme, in sicer:

1. Veselje v Gospodu je nasprotje zanašanja na človeško moč.
2. Pravo spreobrnjenje vodi do radikalne spremembe, in sicer od zaupanja v meso do zaupanja v Kristusa.
3. Spoznavanje Kristusa je postopna izkušnja. Ko se mu približujemo, se naša intimnost z njim vedno bolj pogloblja. Naša intimnost s Kristusom mora nenehno rasti, dokler ga ne bomo videli iz oči v oči.

Razlaga

Ponazoritev

Kralj Italije in kralj Češke sta Janezu Husu obljubila varen prevoz in varno ječo. Vendar sta prelomila svojo obljubo in Husa so mučili. Thomas Wentworth je nosil dokument, ki ga je podpisal kralj Karel I., v katerem je pisalo: »Na besedo kralja ne boš trpel v življenju, časti ali bogastvu.« Vendar je kmalu zatem isti monarh podpisal njegovo smrtno obsodbo. »Ne zaupajte v kneze,« so bile njegove zadnje besede. »Bolje je zaupati v Gospoda« kot v kogarkoli ali karkoli drugega.« (Paul Lee Tan, *Encyclopedia of 7,700 Illustrations: Signs of the Times* (Garland, TX: Bible Communications, Inc., 1996), str. 1525)

Veselje v Gospodu v primerjavi z zaupanjem v meso

V Pismu Flp 3,1-3 Pavel opozarja, naj se varujemo bahanja s človeškimi dosežki. Poziv »Veselite se v Gospodu« v prvi vrstici izraža koncept, ki ga pogosto najdemo v Stari zavezi, zlasti v knjigi Psalmov. Nekaj izjemnih primerov: »Gospod, kralj se veseli v tvoji moči, v tvoji zmagi, kako zelo se raduje!« (Ps 21,2); »Veselite se v Gospodu, radujte se, pravični.« (Ps

32,11); »Pravični se veseli v Gospodu.« (Ps 64,11; primerjaj s Ps 97,12); »Razveseli dušo tvojega služabnika« (Ps 86,4); »Zakaj razveselil si me, Gospod« (Ps 92,5); »Naj mu bo prijetna moja pesem, jaz se bom veselil v Gospodu« (Ps 104,34); »Velike reči je Gospod storil za nas, bili smo veseli.« (Ps 126,3) Dejansko je veselje v Gospodu zapoved, ki je v 5. Mojzesovi knjigi večkrat poudarjena (glej 5 Mz12,7.12.18; 5 Mz 14,26; 5 Mz16,11.15; 5 Mz 26,11; 5 Mz 27,7).

V Flp 3,1-3 se ideja veselja pojavi dvakrat v nekaterih angleških prevodih – »veselite se v Gospodu« (Flp 3,1) in »veselite se v Kristusu Jezusu« (Flp 3,3 itd.). Vendar pa izvirno grško besedilo uporablja dve različni besedi. V Flp 3,1 Pavel uporabi izraz *chairō*, ki v Novi zavezi pogosto opisuje srečo in blaginjo. Po drugi strani pa Pavel v Flp 3,3 uporabi izraz *kauchaomai*, ki ga prevajamo kot »ponašanje«, tako v pismu Rimljanom (glej Rim 2,17, 23) in še posebej v 2. pismu Korinčanom, kjer je ta izraz prevajan tudi kot »ponos« ali »ponašanje« (2 Kor 5,12; 2 Kor 7,14; 2 Kor 9,2; 2 Kor 10,8, 13, 15, 16; 2 Kor 11,12, 16, 18, 30; 2 Kor 12,1, 5, 6, 9, 11). Glagol *kauchaomai* izraža bolj niansiran pomen veselja kot *chairō*.

Zato bi bilo mogoče izvirno besedilo, ki je v Flp 3,3 v nekaterih tujih prevodih (dodatek prev.) prevedeno kot »veselite se v Kristusu Jezusu«, prevesti tudi kot »ponašamo v Kristusu Jezusu« ali »slavite Kristusa Jezusa«. Pavel uporablja močno besedo, da bi pojasnil, da sta zaupanje v Kristusa in zanašanje na človeška prizadevanja medsebojno izključujoča: eno naravno razveljavi drugo! V tem smislu je Pavlov izraz zelo podoben temu, kar pravi v Pismu Galačanom 6,13.14. Pavel graja tiste, ki se hvalijo s telesom (Gal 6,13), in potrjuje, da je edini razlog za njegovo hvaljenje Kristusov križ (Gal 6,14).

Pavel v Flp 3,3 uporabi izraz »meso«, da se sklicuje na človeška prizadevanja, ki jih opravljamo z namenom, da bi dosegli odrešenje. Vendar pa, kot pravi Slovenski standardni prevod, ko gre za odrešitev, »ne zaupamo v meso« (Flp 3,3). Dejansko se popolnoma zanašamo na Kristusova priporočila. To je verjetno Pavel imel v mislih, ko je rekel, da se ponašamo s Kristusom. Veselje »v Gospodu« (Flp 3,1) in ponašanje »v Kristusu Jezusu« (Flp 3,3) sta vzporedna pojma, tako kot v Ps 34,2: »Slavil bom Gospoda ob vsakem času, njegova hvalnica bo vedno v mojih ustih.«

Od zaupanja v meso do zaupanja v Kristusa

Opozorilo pred ponašanjem s človeškimi dosežki, ki je predstavljeno v Flp 3,1-3, je nadalje razvito v Flp 3,4-6. Opozoriti je treba, da je izraz »zaupanje v meso« ključni izraz v Flp 3,1-6. Pojavi se kar trikrat. Kot je že bilo omenjeno, Pavel v Flp 3,3 primerja zaupanje v meso s hvaljenjem v Kristusu. V Flp 3,4 apostol trdi, da noben drug Jud ni imel toliko zaupanja v meso kot on. V Flp 3,5-6 navede sedem razlogov, zakaj je imel več zaupanja v meso kot kdor koli drug: (1) »obrezan osmi dan«, (2) »iz rodu Izraelovega«, (3) »iz Benjaminovega rodu«, (4) »Hebrejec Hebrejcev«, (5) farizej, (6) preganjalec cerkve in (7) brez greha. Zanimivo je, da seznam začenja obreza, konča pa ga brezgrešnost. Zdi se, da je Pavel verjel, da bodo njegova prizadevanja zagotovila njegovo odrešenje. Vendar pa je ob srečanju s Kristusom spoznal, da njegovi dosežki niso učinkoviti.

V Flp 3,7-9 Pavel primerja svoje življenje po spreobrnjenju s svojimi izkušnjami pred spreobrnjenjem, kot je opisano zgoraj. V tem kratkem odlomku izstopata izraza »dobiček« in »izguba«. Vrstici 7 in 8 sta razporejeni v koncentričnem vrstnem redu, kot sledi:

A. »Kar je bilo zame dobiček,« (Flp 3,7a),

B. »sem začel imeti za izgubo zaradi Kristusa.« (Flp 3,7b)

B' »za izgubo imam vse,« (Flp 3,8a)

A' »da bi bil Kristus moj dobiček.« (Flp 3,8b)

Ta koncentrična struktura, znana tudi kot kiastična, poudarja radikalno spremembo v Pavlovem mišljenju. Poleg izraza »izguba« (iz grškega *zēmia*) Pavel v Flp 3,8 uporablja tudi njegovo glagolsko obliko »utrpeti izgubo« (iz grškega *zēmioō*). Ta poudarek še bolj izpostavlja spremembo v njegovem mišljenju. Točke na sedemdelnem seznamu avtobiografskega hvaljenja se obravnavajo kot izguba v luči »vzvišenosti spoznanja Kristusa Jezusa, mojega Gospoda« (Flp 3,8). Poznavanje Kristusa je vse stvari v Pavlovem zgodnjem življenju postavilo v pravo perspektivo. Pavel se je od zaupanja v meso obrnil k zaupanju v Kristusa (Flp 3,8), od pravičnosti, osredotočene na postavo, k pravičnosti, ki je osredotočena na Kristusa in je popolnoma odvisna od vere v Božjo milost (Flp 3,9).

Spoznavanje Kristusa je postopna izkušnja

V Flp 3,10 Pavel navede, da je bil končni cilj njegovega življenja spoznati Kristusa. Dejstvo, da omenja Kristusovo trpljenje, smrt in vstajenje, kaže, da poznavanje Kristusa vključuje ne le kognitivno, temveč predvsem odnosno izkušnjo v procesu postopne rasti (glej tudi 2 Pt 3,18). Čeprav je ta misel prisotna v Flp 3,10, jo Pavel nadalje razvije v Flp 3,12-16.

Poleg tega se Pavel zaveda, da bo popolnejše spoznanje Kristusa dobil šele ob vstajenju (Flp 3,10.11). Zdi se, da je ta misel kontekst za izjavo v Flp 3,12: »Ne, kakor da bi to že dosegel ali prišel do popolnosti ...« Nato Pavel pojasni, kako si prizadeva za cilj, opisan v Flp 3,10.11, in sicer tako da predlaga, da je naloga dvojna: (1) pozabi »tisto, kar je za menoj«, in (2) seže proti »tistemu, kar je pred menoj« (Flp 3,13). A to dvojje ni ločeno. Pavel namreč omenja ti dve stvari kot eno samo dejanje, ko reče: »Eno pa« (Flp 3,13). To eno je vodeno z jasnim namenom: »... ter tečem proti cilju po nagrado, h kateri nas od zgoraj kliče Bog v Kristusu Jezusu.« (Flp 3,14) Nagrada in klic se nanašata na isto stvar. Najverjetneje sta prispodoba za vstajenje, ko bo Pavel v celoti spoznal Kristusa. Do tedaj so verniki povabljeni rasti v poznavanju Kristusa, medtem ko stremijo k nagradi (Flp 3,15.16).

Uporaba

Razmislite o naslednjih temah. Nato prosite svoj razred, naj odgovori na spodnja vprašanja.

Sveto pismo jasno uči, da naše odrešenje ni odvisno od naših prizadevanj. Ta nauk je prepričljiv razlog, da se vsak dan veselimo v Gospodu. Ko bi bilo naše odrešenje odvisno od naših dobrih del, ne bi imeli nobenega upanja! S svetopisemskega vidika je radost naš odziv na to, kar je Bog storil za nas po Jezusu Kristusu. Stvari morda ne gredo tako dobro, kot si želimo ali pričakujemo. Vendar imamo razloge za veselje, kot je tako lepo izraženo v Habakukovi pesmi: »Vendar se bom veselil v Gospodu, se radoval v Bogu moje rešitve.« (Hab 3,18)

V življenju pravega vernika ni prostora za bahanje s človeškimi dosežki. Ko človek razume, da odrešenje ni odvisno od tega, kar lahko storimo, marveč je popolnoma odvisno od tega, kar je Bog storil in dela za nas v Kristusu, se stvari, ki so se prej šttele za dobiček, zdaj štejejo za izgubo »zaradi vzvišenosti spoznanja Kristusa Jezusa« (Flp 3,8). Podobnost Kristusu

postane cilj človekovega prizadevanja, dobra dela pa so naravna posledica tega. Kakor Pavel potrjuje drugje: »Njegova stvaritev smo, ustvarjeni v Kristusu Jezusu za dobra dela.« (Ef 2,10)

Kristjani smo delo v nastajanju. To je mislil Pavel v zahvalnem delu svojega pisma Filipljanom, ko je rekel: »[O]n, ki je začel v vas dobro delo, [bo] to delo dokončal do dneva Kristusa Jezusa.« (Flp 1,6) Do takrat moramo pozabiti »to, kar je za nami«, in se usmeriti v »to, kar je pred nami« (Flp 3,13)!

Vprašanja

1. Razmislite o ideji, da naše odrešenje ni odvisno od naših dobrih del. Zakaj je to tako dobra novica? Zakaj naj bi nas to navdihnilo z upanjem?

2. Mnogi so ujeti v spirali samopomilovanja in obtoževanja za svoje pretekle grehe. Čeprav intelektualno sprejemajo Kristusovo odpuščanje, ga še niso ponotranjili in ne verjamejo, da jim je resnično odpuščeno. Zato ne morejo popolnoma pozabiti preteklosti. Razmislite o ideji, da moramo pozabiti »to, kar je za nami« in »seči po tistem, kar je pred nami« (Flp 3,13). Kakšno presenetljivo dovoljenje nam daje ta zapoved? Zakaj je to navodilo tako osvobajajoče in zdravilno za človeško srce?

7. NEBEŠKO DRŽAVLJANSTVO

Ključno besedilo: Flp 4,6; Flp 3,17–4,23

Splošni pregled

Jezus in apostoli opisujejo kristjane kot ljudi, ki hkrati živijo v dveh različnih svetovih. Jezus je rekel: »Dajte torej cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je Božjega.« (Mt 22,21) Čeprav so verniki člani človeške družbe, morajo vedno imeti v mislih, da že uživajo nekatere privilegije svojega nebeškega državljanstva. Poleg tega so opozorjeni, naj te ugodnosti iščejo kot znak svoje edinosti s Kristusom: »Če ste torej vstali s Kristusom, **iščite** to, kar je zgoraj, kjer je Kristus, sedeč na Božji desnici.« (Kol 3,1)

Kot pripadniki nebeške skupnosti moramo »hoditi vredno poklicanosti, s katero« smo bili poklicani (Ef 4,1). Ta poklicanost vključuje življenje v radosti in miru ne glede na težave, s katerimi se srečujemo v našem delu za Kristusa, saj vemo, da je naš dokončni dom nebeško mesto (Heb 13,14). Abraham je po veri »čakal mesto, ki ima temelje in je njegov graditelj in stvaritelj Bog« (Heb 11,10). Čakamo »nepropadljivo, neomadeževano in nevenečo dediščino, ki je v nebesih shranjena za [n]as« (1 Pt 1,4).

Ta teden se lekcija osredotoča na tri glavne teme:

1. Pripadniki nebeške skupnosti živijo zrelo življenje in so zgled, ki je vreden posnemanja.
2. Krščanska radost prav tako kot mir ni odvisna od zunanjih okoliščin, saj izhaja iz tesnega odnosa z Bogom po Kristusu.
3. Veselo in zadovoljno življenje je mogoče tudi v tem nemirnem svetu, vendar zahteva poslušnost svetopisemskim načelom.

Razlaga

Ponazoritev

Zgodba pripoveduje o dr. Thomasu Lambieju, ki je »odšel v Etiopijo kot medicinski misijonar. Čez čas je želel kupiti zemljišče za misijonsko postajo. Etiopski zakon je določal, da se zemljišča ne smejo prodati tujcem. Ker je dr. Lambie globoko ljubil Kristusa in Etiopijce, se je odpovedal ameriškemu državljanstvu in postal etiopski državljan. Nato je kupil zemljišča, potrebna za svoje delo«. (Paul Lee Tan, Encyclopedia of 7,700 Illustrations: Signs of the Times (Garland, TX: Bible Communications, Inc., 1996), str. 1176) Podobno so verniki posamezniki, ki so se zaradi svoje ljubezni do Kristusa pripravljali odpovedati zemeljskemu državljanstvu zaradi nebeškega. Sebe vidijo kot »tujce in popotnike na zemlji« (Heb 11,13).

Pripadniki nebeške domovine

Pavel predlaga, naj bodo krščanski voditelji vzor ali zgled, ki naj bi ga drugi posnemali (Flp 3,17). Ta zamisel je v nasprotju z ravnanjem lažnih učiteljev, ki so opisani kot »sovražniki Kristusovega križa« (Flp3,18). Ti so nadalje opisani kot obsojeni na uničenje, častilci lastnih

nagonskih želja, »njihova slava je v njihovi sramoti, premišljujejo zemeljske stvari« (Flp3,19). Nasprotno pa se morajo kristjani zavedati, da je »naša domovina [...] v nebesih« (Flp 3,20), in živeti v skladu s tem.

Grška beseda, prevedena kot »zglede« v Flp 3,17, je *symmimētēs*. V Novi zavezi se pojavi le enkrat, kar kaže, da je Pavel to besedo namerno izbral, da bi posredoval zelo specifično in edinstveno sporočilo. V dobresednem prevodu pomeni »sodelavec, posnemovalec«, nekdo, ki se pridruži drugim kot posnemovalec (William F. Arndt, et al., A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature (Chicago: University of Chicago Press, 2000), str. 958). Pavel je dejansko skoval ta izraz, »da bi poudaril svojo željo, da bi se vsi skupaj trudili slediti njegovemu zgledu: 'Posnemajte me, vsi skupaj!' (Gerald F. Hawthorne, Philippians, Word Biblical Commentary, vol. 43, (Dallas: Word, Inc., 2004), str. 217) Ta pojem je podoben temu, kar Pavel pravi v 1 Kor 11,1: »Postanite moji posnemovalci, kakor sem jaz Kristusov.« Konec koncev je Kristus popoln zgled za kristjane. V Kristusu lahko verniki postanejo dober zgled za druge, kot Pavel navaja tudi v 1 Tes 2,14: »Bratje, postali ste posnemovalci Božjih Cerkv, ki so v Kristusu Jezusu v Judeji.«

Kot državljani nebeške domovine moramo živeti z namenom in se oklepiti upanja, da bo naš Odrešenik prišel z nebes in spremenil naše smrtno telo v telo slave (Flp 3,20-21). Do tistega dne moramo čakati nanj (Flp 3,20) in trdno stati v njem (Flp 4,1) prepričani, da je naš nebeški status veliko boljši od našega zemeljskega statusa.

Radost in mir

Pavel uči, da krščanska radost in mir nista odvisna od zunanjih okoliščin. To jasno pove, ko trdi: »Veselite v Gospodu zmeraj; ponavljam vam: veselite se!« (Flp 4,4) Kot vemo iz izkušenj, je v svetu, polnem greha, nemogoče vedno živeti v popolnih okoliščinah. Kako se torej lahko vedno veselimo, če je veselje odvisno od zunanjih okoliščin? Dejansko je vedno doživljati veselje mogoče le »v Gospodu«. Tu vidimo »pravo podlago krščanske radosti in področje, na katerem uspeva« (Philippians, Word Biblical Commentary, zvezek 43, str. 173).

Pomembno je opozoriti, da poziv k veselju v Gospodu ni le dober nasvet – gre za zapoved. Življenje z radostjo je za Pavla tako pomembno, da jo v pismu omenja trikrat (Flp 3,1; Flp 4,4). Ker je zgled svojim poslušalcem (Flp 3,17), jih lahko spodbuja, naj se veselijo v Gospodu (Flp 3,1; Flp 4,4), saj je sam storil enako (Flp 1,18; Flp 2,17.18; Flp 4,4). Veselje je ena od glavnih tem v Pavlovem pismu Filipljanom. Grški glagol *chairō* (»veseliti se«) se pojavi osemkrat (Flp 1,18 [dvakrat]; Flp 2,17.18.28; Flp 3,1; Flp 4,4.10); glagol *synchairō* (»veseliti se skupaj«) se pojavi dvakrat (Flp 2,17.18); izraz *chara* (»veselje«) pa se pojavi petkrat (Flp 1,4.25; Flp 2,2.29; Flp 4,1). Ta poziv k veselju je še toliko bolj izjemen, ker ga je napisal človek, ki je bil v zaporu!

Krščanski mir – tako kot radost – ni odvisen od zunanjih okoliščin. Jezus je rekel: »Mir vam zapuščam, svoj mir vam dajem. Ne dajem vam ga, kakor ga daje svet. Vaše srce naj se ne vznemirja in ne plaši.« (Jn 14,27) Ta mir je mogoč le v Gospodu. Jezus je rekel: »To sem vam povedal, da bi imeli mir v meni.« (Jn 16,33) Podobno Pavel nakazuje tudi, ko uporablja izraz »Božji mir«, saj s tem namiguje, da je Bog vir miru. Izraz lahko pomeni tudi »mir, ki ga ustvarja Bog« ali »mir, ki ga daje Bog«. Ne glede na to, kakšen je natančen pomen, lahko verniki doživijo mir, ki »presega vse razumevanje« (Flp 4,7), samo skozi svoj odnos z Bogom. Pavel bi rekel, da je **Božji mir** (Flp 4,7) mogoč samo zato, ker bo »**Bog miru** [...] z vami« (Flp 4,9).

Skratka, kako živijo verniki, ki se zavedajo svojega nebeškega državljanstva? Živijo z radostjo in mirom.

Navodila za srečno življenje

Srečno življenje ni naključje. Treba je upoštevati določena načela, zato Pavel v Flp 4 navaja vrsto navodil, od katerih so mnoga v obliki velelnikov.

»**Veselite** v Gospodu zmeraj« (Flp 4,4a). Ponovitev »ponavljam vam: veselite se« (Flp 4,4b) kaže, da je treba to zapoved jemati zelo resno.

»**Vaša dobrota bodi znana** vsem ljudem« (Flp 4,5). »Grška beseda, prevedena kot »dobrota« (*epieikēs*), je zanimiv, večplasten izraz. V kontekstu tega, kako ravnamo z drugimi, ta beseda pomeni biti prijazen in blag, ko gre za odnose, pomeni biti vljuden in strpen; v pravnih situacijah pa pomeni blagost.« (Grant R. Osborne, *Philippians: Verse by Verse*, Osborne New Testament Commentaries (Bellingham, WA: Lexham Press, 2017), str. 167. Ne skrbite za nič (Flp 4,6).

»**Nič ne skrbite.**« (Flp 4,6) Ta zapoved verjetno temelji na Jezusovem nauku: »Ne skrbite za svoje življenje.« (Mt 6,25; glej tudi Mt 6,27, 28, 31, 34) Doseganje tega stanja se ne zdi lahko, kajne? Pavel namiguje, da lahko premagamo skrbi, če pred Bogom izražamo svoje molitve, prošnje, zahvale in želje.

»**Imejte v mislih ...**« (Flp 4,8) Pavel navaja vrsto dobrih stvari, o katerih bi morali razmišljati: stvari, ki so resnične, plemenite, pravične, čiste, ljubeznive in dobrega slovesa. Dodaja, da so te stvari krepostne in hvalevredne.

»Kar ste se od mene naučili, prejeli, slišali in videli, **to delajte.**« (Flp 4,9) Z drugimi besedami, sledite dobrim zgledom!

Ponovno je pomembno omeniti, da je rezultat upoštevanja teh smernic predstavljen z izjemno izjavo: »In Božji mir ... bo varoval vaša srca.« (Flp 4,7) Le dve vrstici kasneje v skoraj sinonimni izjavi Pavel močno nakazuje, da je Božji mir mogoč le zato, ker bo »Bog miru [...] z vami« (Flp 4,9).

Uporaba

Razmišljajte o naslednjih temah. Nato prosite svoj razred, naj odgovori na spodnja vprašanja.

J. I. Packer je pravilno dejal: »Pomanjkanje dobrih zgledov vedno vodi k nižanju meril, žal, pa je bilo v tem stoletju dobrih zgledov premalo.« (J. I. Packer, »Some Perspectives on Preaching« *Some Perspectives on Preaching*,« v *Preaching the Living Word* (Pridiganje živega besedila) (Geanies House, Škotska: Christian Focus, 1999), str. 31.) Bog od nas, kristjanov, pričakuje, da zapolnimo to vrzel (Mt 5,13.14). Kot državljani nebeške domovine smo poklicani, da Bogu ugajamo, tako »da bi obrodili sad v vsakršnem dobrem delu in rastli v spoznanju Boga« (Kol 1,10), dokler ne bomo deležni dediščine svetih (Kol 1,12).

Za zdaj lahko uživamo v veselju in miru tudi sredi negativnih okoliščin, ki nas obdajajo. Takšno veselje in mir sta mogoča le s pomočjo tesnega odnosa z Bogom. Čeprav na zemlji

morda ni miru, lahko mir najdemo v Kristusu (Jn 14,27). Življenje v miru in veselju ni rezultat naključja. Sveto pismo nam daje vrsto navodil, ki nam pomagajo doseči obilno življenje, ki ga Bog načrtuje za svoje otroke. Na splošno noben drug sklop navodil ne more preseči desetih zapovedi. Ellen G. White to zelo mojstrsko izrazi, ko pravi: »Naša blaginja in sreča sta odvisni od naše neomajne poslušnosti Božjemu zakonu. ... Nobena od teh desetih zapovedi ne more biti prekršena, ne da bi bili nezvesti Bogu nebes. Spoštovanje vsakega črke in pike zakona je bistveno za našo lastno srečo in za srečo vseh, ki so povezani z nami.« (The Signs of the Times, 3. marec 1881)

Vprašanja

1. Kako lahko kristjani danes postanemo dober zgled tako v naših cerkvah kot v naših skupnostih?
2. Kakšna je povezava med poslušnostjo postavi in življenjem v radosti in miru?

8. KRISTUSOVA VZVIŠENOST

Ključno besedilo: Kol 1,15-17

Splošni pregled

Sveto pismo pravi, da je Jezus v vsem superioren (Kol 1,18). Toda kaj to pomeni? Mnoge različice prevajajo grško besedo *prōteuō* kot »prvo mesto« in ne kot »prednost«. Glagol *prōteuō* se pojavi samo v tem besedilu v Novi zavezi, kar kaže, da je bil skrbno izbran z razlogom. Poudarja Jezusov edinstven in neprekosljiv položaj. Izvirno besedilo nakazuje, da Jezusu vstajenje zagotavlja oblast, da postane Gospod vseh stvari: »On je začetek, **prvorojenec izmed mrtvih, tako da je postal prvi** med vsemi stvarmi.« (Kol 1,18) Z drugimi besedami, Jezus je bil Gospod s pravico; zdaj pa je postal Gospod tudi z dejstvom! Univerzalna vrhovnost in suverenost sta pričakovan rezultat njegove zmage nad smrtjo. Tudi Janez, pisec Razodetja, poudarja to idejo, ko potrди, da je Jezus »**prvorojenec izmed umrlih in vladar** nad kralji zemlje« (Raz 1,5; poudarek dodan). Jezusova smrt in vstajenje neizogibno vodita do njegovega vladanja nad vsem.

Ta teden lekcija poudarja dve glavni temi:

1. Jezusovi nazivi, kot so predstavljeni v Kol 1,15-20, poudarjajo njegovo odrešilno delo v imenu človeškega rodu. On je podoba nevidnega Boga, prvorojenec vsega stvarstva, glava telesa in začetek.

2. Jezus je prišel na svet, da bi v posebnem smislu dosegel spravo med Bogom in človekom, v širšem smislu pa tudi med Bogom in vsem stvarstvom.

Razlaga

Ponazoritev

Pastor cerkve v Bostonu je srečal mladega fanta, ki je nosil zarjavelo kletko, v kateri je nekaj ptic nervozno krililo. Pastor ga je vprašal: »Sin, kje si dobil te ptice?«

»Ujel sem jih na polju,« je odgovoril fant.

»Kaj boš naredil z njimi?«

»Malo se bom z njimi poigral, potem pa jih bom verjetno dal naši stari mački, ki jo imamo doma.«

Ko mu je pastor ponudil, da jih odkupi, je deček vzkliknil: »Gospod, saj jih ne želite, to so samo majhne stare divje ptice, ki ne znajo dobro peti.«

»Pastor je odgovoril: 'Dam ti dva dolarja za kletko in ptice.'

»Dobro, dogovorjeno, ampak to je slaba kupčija.«

Izmenjala sta reči in fant je odšel, veselo žvižgajoč, zadovoljen s svojimi svetlečimi kovanci. Pastor je šel na zadnjo stran cerkvenega posestva, odprl vrata majhne žične kletke in izpustil ptice, da so odletele v modrino.

Naslednjo nedeljo je vzel prazno kletko na prižnico in jo uporabil za ponazoritev Kristusovega prihoda, saj je On prišel poiskati in rešiti tiste, ki so bili – tako kot ptice – obsojeni na uničenje. Razlika je bila v tem, da je Kristus moral našo svobodo odkupiti s svojim življenjem (Michael P. Green, 1500 Illustrations for Biblical Preaching (Grand Rapids, MI: Baker Books, 2000), str. 297, 298).

Kot bomo videli kasneje, je Pavlov opis Kristusa v Kol 1,15-20 pesem, ki povečuje njegovo vlogo Stvarnika (Kol 1,15-17) in Odrešenika (Kol 1,18-20). V teh nekaj vrsticah je zgodba o odrešenju podana neizmerno gospodarno.

Jezusovi nazivi in njegovo odrešilno delo

Kol 1,15-20 je hvalnica Kristusu za njegovo odrešenje. Pavel se z uporabo različnih nazivov za Jezusa sklicuje na Staro zavezo, da bi pokazal, da je Jezus izpolnitev obljub starozaveznih zavez.

Podoba nevidnega Boga (Kol 1,15). Izraz »podoba nevidnega Boga« kaže na resnično človeško naravo Jezusa in se s tem nanaša na njegovo utelešenje. Grška beseda, prevedena kot »podoba«, je *eikōn*, ki se v svetopisemskih zapisih pogosto uporablja za opis, da je nekaj predstavitev nečesa drugega. Tako je na primer kip Nebukadnezarja v Dan 2,31-3,18 v Septuaginti, grški različici Stare zaveze, večkrat imenovan *eikōn*. Očitno je, da lahko pojmu predstavitve sledimo vse do 1 Mz 1,26, 27, kjer je Adam omenjen kot ustvarjen po Božji podobi. Jezus je prišel na svet kot drugi Adam, da bi predstavljal in razodel Boga. To pomeni, da bi bil Bog Oče, če bi namesto Jezusa prišel na svet, podoben Jezusu.

Prvorojenec vsega stvarstva (Kol 1,15). Vsi nazivi, ki so pripisani Jezusu v Kol 1,15-18, poudarjajo njegov superiorin položaj, vsak pa opozarja na različne vidike njegovega odrešilnega dela. Naziv »prvorojenec vsega stvarstva« v Kol 1,15 odseva podoben naziv v Kol 1,18, kjer piše, da je Jezus »prvorojenec izmed mrtvih«, in je z njim tudi povezan. Pavlova raba izraza »prvorojenec« izhaja iz Stare zaveze. Naziv »prvorojenec vsega stvarstva« se običajno razlaga na dva načina: (1) prikazuje Jezusa kot vladarja nad vsem stvarstvom in s tem njegov edinstven in superioren položaj; (2) prikazuje Jezusa kot večno obstoječega in Stvarnika vseh stvari. Navsezadnje: »[V] njem je bilo ustvarjeno vse ... Vse je bilo ustvarjeno po njem in zanj« (Kol 1,16) in »On je obstajal pred vsemi stvarmi« (Kol 1,17). Ni potrebno izbrati enega pogleda na račun drugega, saj se dopolnjujeta.

Glava telesa (Kol 1,18). Kot druge prisprodebe, ki se v Novi zavezi nanašajo na Jezusa, izraz »glava telesa« nakazuje Jezusovo avtoriteto nad cerkvijo, pa tudi njegovo nežno skrb zanjo. Tako Jezus kot glava cerkve skrbi za njeno rast (Ef 4,15), jo neguje (Kol 2,19; Ef 5,29-30). Najpomembneje pa je, da jo reši (Ef 5,23), ker jo ljubi (Ef 5,2.25). V nekem smislu je metafora glave precej podobna podobi pastirja. Kot tak Jezus vodi cerkev »k izvirkom živih voda« (Raz 7,17); jo pozna in ona pozna njega (Jn 10,14); in jo ljubi do te mere, da zanjo da svoje življenje (Jn 10,11.15), da bi ji podaril večno življenje (Jn 10,28).

Začetek (Kol 1,18). Podoba Jezusa kot začetek vsega ni redka v Novi zavezi. Vse podobe tega izraza so v večji ali manjši meri zasnovane na 1 Mz 1,1. Čeprav v uvodni izjavi v Mt 1,1 ni uporabljen izraz »začetek«, je izraz »knjiga rodovnika Jezusa Kristusa« namig na 1

Mz (glej 1 Mz 5,1; tudi 1 Mz 2,4). Evangelij po Marku se začne z izjavo »Začetek evangelija Jezusa Kristusa« (Mr 1,1), kar mnoge učenjake spominja na 1 Mz 1,1. Evangelij po Janezu se začne z izjavo »V začetku je bila Beseda« (Jn 1,1) in nadaljuje »Ta je bila v začetku pri Bogu« (Jn1,2). Podobno Janez začne svoje prvo pismo z aluzijo na svoj evangelij in 1. Mojzesovo knjigo (1 Jn1,1). Nadalje navaja »ker ste spoznali njega, ki je od začetka« (1 Jn 2,13, 14). Nazadnje, v Razodetju, Janez pripisuje Jezusu naziv »začetek Božjega stvarjenja« (Raz 3,14). Tako naziv »začetek« (Kol 1,18) kaže na Jezusovo vlogo kot našega Stvarnika in Odrešenika.

Prvorojenec izmed mrtvih (Kol 1,18). Pavlova raba imena »prvorojenec izmed mrtvih« (Kol 1,18) je zelo podobna Janezovi rabi istega imena v Raz 1,5. Oba avtorja imata verjetno v mislih Ps 89,28: »Jaz ga bom postavil tudi za prvorojenca, za najvišjega kraljem zemlje.« Nekako je Ps 89 komentar k 2 Sam7,8-16, ki podrobno opisuje Božjo zavezo z Davidom. Pozorno branje Ps 89 pa pokaže, da besedilo v končni fazi govori o nekom, ki je večji od človeka (glej na primer Ps 89:29, 36). Nova zaveza kaže, da je Jezus eshatološki sin Davida (glej na primer Mt 1,1). Ko Pavel Jezusu pripisuje naziv »prvorojenec« (Kol 1,18), se nanaša nanj kot na izpolnitev Božje zaveze z Davidom.

Jezusovo delo sprave

Vse, kar je Jezus naredil (Kol 1,15-18), je pripeljalo do tega, da je postal prvi v vsem (Kol 1,18). Po Pavlu je Kristus vse to, ker »se je v njem naselila vsa polnost« (Kol 1,19). Z drugimi besedami, Jezus je bil v celoti Bog in hkrati v celoti človek. Kot tak je izpolnil pogoje, potrebne za spravo človeka z Bogom (Kol 1,20-22). V Ef 2,14-17 Pavel uporabi jezik sprave v povezavi z idejo, da je Jezus prišel na svet, da bi bil naš mir (Ef 2,14), s čimer je tako ustvaril mir (Ef 2,15) kakor tudi oznanjal mir (Ef 2,17). Ne samo človek, ampak »vse Božje stvarstvo bo pomirjeno in spravljeno in popolna harmonija bo ponovno vzpostavljena«. (Grant R. Osborne Colossians & Philemon: Verse by Verse, Osborne New Testament Commentaries (Bellingham, WA: Lexham Press, 2016), str. 46)

Uporaba

Razmislite o naslednjih temah. Nato prosite svoj razred, naj odgovori na spodnja vprašanja.

V Kol 1,15-20 je Jezus predstavljen kot poveljani Gospod vsega stvarstva. On je naš Gospod! Jezusovo gospostvo temelji na dejstvu, da je zmagoslavno vstal od mrtvih, da bi postal naš Kralj in Zagovornik v nebeškem svetišču. Lahko mu zaupamo in se mu popolnoma predamo ter zaupamo da nas bo obnovil po svoji podobi. Pavel pravi, da nas je Bog »vnaprej določil naj [bomo] skladni s podobo njegovega Sina, da bi bil ta prvorojenec med mnogimi brati« (Rim 8,29).

V Kristusu imamo obljubo o popolni obnovi. »S krvjo njegovega križa« smo zdaj pomirjeni z Bogom.« (Kol 1,20) Kakor je pred stoletji prerokoval Izaija, je Jezus prišel, da bi postal Knez miru (Iz 9,6; primerjaj z Ef 2,14). Nadalje Izaija pravi: »Kazen za naš mir je padla nanj.« (Iz 53,5) V Rim 5,10 Pavel potrjuje, da »smo se po smrti njegovega Sina spravili z Bogom, ko smo bili še sovražniki«.

Sveto pismo nas uči, da je Jezus naš Stvarnik in Odrešenik. Prišel je na ta svet in umrl na križu, da nas je odkupil, odkupil zase. Ta, ki nas je ustvaril (Jn 1,1-3), je isti, ki je prišel v

mesu (Jn 1,14), »da bi dal svoje življenje v odkupnino za mnoge« (Mt 20,28). S svojo smrtjo in vstajenjem je premagal greh in smrt ter dosegel prevlado nad vsem v nebesih in na zemlji. Zato »iz njega, po njem in zanj je vse: njemu slava na veke! Amen« (Rim 11,36).

Vprašanja

1. Kaj pomeni biti podoben Jezusu? Kako vidite to preobrazbo, ki jo po Božji milosti izvaja v vašem življenju?

2. Kako je Jezus Gospod vašega življenja? Kaj ti pomeni njegova prevlada nad vsemi stvarmi? Kako ti njegova prevlada daje upanje?

9. SPRAVA IN UPANJE

Ključno besedilo: 2 Kor 5,21; Kol 1,21-29; Rim 5; 2 Kor 5,18-21

Splošni pregled

V pismu Kološanom Pavel uči, da imamo v Kristusu vse. Jezus je naš Stvarnik in Odrešenik. Apostol to idejo podrobneje razdela tako, da Jezusu pripisuje nazive, ki odražajo, kaj je storil za nas. Jezus je Glava cerkve, Začetek in Prvorojenec izmed mrtvih, kar mu daje superiornost v vsem (Kol 1,18). Pavel pravi tudi, da »Bog je namreč hotel, da se je v njem naselila vsa polnost« (Kol 1,19). Z drugimi besedami, Pavel trdi, da je Jezus Bog! Preprosto povedano, Pavel nam pravi, da Jezus dela, kar počne, ker je, kdor je! Kot popolnoma Bog je sposoben ustvarjati in odrešiti. V Kol 1,19.20 Pavel pove, da je Bogu ugajalo dvoje: (1) da v Jezusu prebiva vsa njegova polnost in (2) da se po Jezusu vse spravi z njim. Ti dve ideji kažeta, da sta Jezusov božanski status in njegovo delo sprave neločljivo povezana.

Ta teden se lekcija osredotoča na tri glavne teme:

1. Bog naredi prvi korak k spravi z nami. V ta namen je poslal Jezusa na svet, da bi človeštvo pripeljal nazaj k sebi. V odgovor na to pa moramo »vztrajati v veri« in se ne »odtrgati od upanja evangelija« (Kol 1,23).

2. V svojem delu za Kristusa si moramo zapomniti, da smo zgolj njegovi pomočniki v veliko večjem božanskem načrtu.

3. Moč evangelija nas vodi k zrelosti za odrešitev v Kristusu.

Razlaga

Ponazoritev

»Starši Elizabeth Barrett Browning so tako močno nasprotovali njeni poroki z Robertom [Browningom], da so se je odrekli. Elizabeth je skoraj vsak teden pisala ljubeča pisma svoji materi in očetu, v katerih je prosila za spravo. Nikoli ji nista odgovorila. Po desetih letih pisanja pisem je Elizabeth po pošti prejela veliko škatlo. Odprla jo je. Na njeno veliko razočaranje in žalost je škatla vsebovala vsa njena pisma staršem. Niti eno od njih ni bilo odprto!

Danes so ta ljubeča pisma med najlepšimi v klasični angleški literaturi. Če bi njeni starši odprli in prebrali le nekaj tega, kar jim je pisala, bi se jim morda uspelo spraviti. Sveto pismo je Božje spravno pismo, namenjeno nam. Morali bi ga odpreti ter ga temeljito in pogosto brati.« (Michael P. Green, 1500 Illustrations for Biblical Preaching (Grand Rapids, MI: Baker Books, 2000), str. 297)

Sprava, vera in upanje

Sveto pismo jasno kaže, da je Bog začel proces sprave človeštva s seboj. Ko sta naša prastarša padla v greh, je Bog obiskal rajski vrt, da bi ju poiskal (1 Mz 3,9). Pavel pravi: »Kajti če smo se po smrti njegovega Sina spravili z Bogom, ko smo bili še sovražniki, bomo veliko bolj rešeni po njegovem življenju, odkar smo prišli do sprave.« (Rim 5,10) Ta nauk odraža

Pavlovo misel v Kol 1,21.22. Božja pobuda za spravo je prevladujoča tema v Rim 5,5-11, kot je razvidno iz spodnje tabele.

Rim 5,6/»ko smo bili še **slabotni**«/je Kristus umrl za brezbožne

Rim 5,8/»ko smo bili še **grešniki**«/je Kristus umrl za nas

Rim 5,10/»ko smo bili še **sovražniki**«/smo se po smrti njegovega Sina spravili z Bogom

Med vrsticami 6, 8 in 10 obstajajo tesne vzporednice (glej tudi Ef 2,4.5). Ko smo bili še slabotni, ko smo bili grešniki in sovražniki, je Kristus umrl za nas in nas tako spravil z Bogom. Pavel se te teme dotakne tudi drugod z manjšimi prilagoditvami, kot kaže spodnja tabela.

Besedilo/Izvajalec/Dejanje/bolnik/koristnik/posrednik

2 Kor 5,18/Bog/sprava/z nami/s seboj/po Kristusu

2 Kor/Bog/je spravil/svet/s seboj/v Kristusu

Kol 1,20/Bog/je spravil/vse/s seboj/po njem (Kristusu)

Ef 2,4.5/Bog/je z ljubeznijo oživil/nas/prazno/skupaj s Kristusom

Bog je vedno končni izvajalec in pobudnik procesa sprave. V Gal 4,4.5 Pavel uporablja izraz »posvojitev«, da se sklicuje na Božjo pobudo, da nas spravi s seboj. Kot je Janez zgovorno zapisal: »Mi ga ljubimo, ker nas je on prvi ljubil.« (1 Jn 4,19) Spravo nam je omogočila Kristusova smrt (Rim 5,6; 2 Kor 5,21; Kol 1,20; Ef 2,13.16 itd.) in posledica te smrti je mir z Bogom (Ef 2,14-19). Ker smo bili posvojeni in smo tako postali Božji otroci (Rim 8,15; Gal 3,26; Gal 4,4-6; 1 Jn 3,1.2), nam naš višji status, ki ga imamo zaradi vere v Kristusa, omogoča dostop do Njega (Rim 5,2; Ef 2,18; Ef 3,12; Heb 10,19.22).

V odgovor na Božjo pobudo moramo »vztrajati v veri« in se ne pustiti »odtrgati od upanja evangelija« (Kol 1,23). Vera in upanje sta krščanski vrline, ki gresta z roko v roki (1 Kor 13,13; Gal 5,5; 1 Tes 1,3; 1 Tes 5,8; 1 Pt 1,21). Ko gre za odrešitev, verjamemo in upamo v Boga (1 Pt 1,21) in ne v človeške dosežke.

Igralci v veliko obsežnejšem načrtu

V Kol 1,25 Pavel navaja, da je »postal služabnik po načrtu ... da izpolni Božjo besedo«. Pavel je vedel, da njegovo služenje ni bilo samo sebi namen. Bil je le delček v veliko večjem načrtu. Kako bi se sicer lahko veselil v svojem trpljenju (Kol 1,24)? Le kdor ve, da so naše stiske v tem svetu le trenutna bolečina v primerjavi z »neizmerno in večno slavo«, ki jo Bog pripravlja za nas (2 Kor 4,17), se lahko veseli v njih. Pavel potrjuje, da je izpolnitev Božje besede povezana z »skrivnost[jo], ki je bila skrita pred vekni in rodovi in se je zdaj razodela njegovim svetim« (Kol 1,26). Pavel je resnično razumel, da je bil le igralec v zgodbi, ki je bila veliko večja od njega samega.

Za izpolnitev svojega večnega namena je Bog skozi stoletja poklical mnoge osebe, da so odigrale svojo vlogo v zgodbi odrešenja. Na primer: Jožef sprva ni vedel, da Bog vodi dogodke, da bi ohranil ljudstvo, po katerem bo prišel obljubljeni Mesija. A Bog je natanko vodil dogodke. Na poti v Egipt »se je Jožef prepustil neobvladani žalosti in grozi. Ampak po **Božji previdnosti** mu je bila celo ta izkušnja v blagoslov. V nekaj urah je spoznal to, česar drugače v nekaj letih ne bi mogel« (Očaki in preroki, str. 153, poudarek dodan). Končno so

leta Jožefa naučila, da je Bog vodil vse dogodke, »da ohrani pri življenju številno ljudstvo« (1 Mz 50,20).

Kaj pa drugi svetopisemski liki? Toliko jih je, da vseh ni mogoče omeniti (glej Heb 11). Na primer Rutina knjiga? V luči širšega svetopisemskega pripovedovanja Rutina zgodba kaže, da Bog deluje, tudi ko se zdi, da ne. Ruta je imela pomembno vlogo, saj je postala Davidova prababica, prababica velikega Izraelovega kralja (Rut 4,13, 21, 22). Bila je le lik v veliko večji zgodbi. Bog je sklenil zavezo z Davidom in mu obljubil, da bo po njem postavil njegovo potomstvo in »utrdir njegovo kraljestvo...na veke« (2 Sam 7,12, 13). Ta obljuba se je dokončno izpolnila v Jezusu, eshatološkem Davidovem sinu (Mt 1,1). Bog vodi vse dogodke na zemlji, da bi izpolnil svoj večni namen v Jezusu Kristusu. Ta namen je skrivnost, ki je bila skrita, a se je zdaj razodela (Kol 1,26).

Zrelost v Kristusu

Kristjani smo poklicani rasti v zrelosti, tako da verujemo in uresničujemo Božjo besedo. Pavel navaja, da je cilj evangelija »da bi vsakega napravili popolnega v Kristusu« (Kol 1,28). Bog želi, da rastemo, medtem ko se pripravljamo na drugi prihod, vedoč, da »on, ki je začel v vas dobro delo, to delo dokončal do dneva Kristusa Jezusa« (Flp 1,6).

Duhovna rast vključuje vsaj tri stvari. Prvič, rasti je treba v veri. Ko je Pavel pisal Korinčanom, je jasno povedal, da pričakuje, da bo njihova vera rasla (2 Kor 10,15). Podobno se v 2 Tes 1,3 zahvaljuje Bogu za Tesaloničane, ker »vera nadvse napreduje«. Drugič, rasti je treba v znanju. Peter nas opozarja, naj »rastemo v milosti in spoznanju našega Gospoda in Odrešenika Jezusa Kristusa« (2 Pt 3,18; glej tudi 2 Pt 1,3). Podobno Pavel poziva Kološane, naj »hodijo vredno Gospoda« in rastejo »v spoznanju Boga« (Kol 1,10). Tretjič, rasti je treba v ljubezni. Tako Pavel v 1 Tes 3,12 pravi: »Vam pa naj Gospod nakloni rast in preobilje v ljubezni, s katero ljubite drug drugega in vse, prav kakor jo čutimo mi do vas.« (glej tudi Flp 1,9) Očitno je, da duhovna rast prihaja od Boga. Verniki so poklicani, da rastejo »v Božji rasti« (Kol 2,19; glej tudi Flp 1,6; 1 Kor 3,6-7; 2 Kor 9,10).

Uporaba

Razmišljajte o naslednjih temah. Nato naj prisotni v razredu odgovorijo na spodnja vprašanja.

Ali ni neverjetno spodbudno vedeti, da Bog prevzema pobudo za naše odrešitev? Ali bi se mu sploh lahko približali sami, če se ne bi najprej On približal nam? Zagotovo ne! Kot je prepričljivo dejal Wilson Tozer: »Preden lahko človek poišče Boga, mora Bog najprej poiskati človeka.« (A. W. Tozer in W. L. Seaver, *Prayer: Communing with God in Everything – Collected Insights from A. W. Tozer* (Chicago: Moody Publishers, 2016), str. 238)

Sveto pismo kaže, da je Bog prevzel pobudo ne le na vesoljni ravni, ko je poiskal edino ovco, ki je zašla (naš planet), temveč tudi na osebni ravni. Ali ni to pravzaprav to, kar je Jezus storil s Samarijanko pri vodnjaku (Jn 4,1-42), Natanaelom (Jn 1,48) in mnogimi drugimi?

Čeprav je Bog prevzel pobudo, da nas reši, ne smemo pozabiti, da od nas pričakuje, da se odzovemo na njegovo ljubezen tako, da ga ljubimo in sodelujemo v njegovem božanskem načrtu kozmičnega odrešenja. Bog nas lahko uporabi kljub našim slabostim in omejitvam. V njegovi moči in mogočnosti lahko storimo več, kot mislimo, da zmoremo. Vendar moramo

imeti v mislih, da smo le igralci v božanski zgodbi, ki je veliko večja od naših lastnih zgodb. Nekega dne bomo lahko bolje razumeli vlogo, ki so jo naše posamezne zgodbe odigrale v veliki zgodbi odrešitve. Do takrat pa Bog želi, da rastemo v veri, znanju in ljubezni kot orodja sprave in upanja!

Vprašanja

1. Kako te je Bog iskal v preteklosti? Podeli svojo izkušnjo z razredom.
2. Kakšno vlogo imaš v veliki zgodbi odrešitve? S kom si podelil svojo zgodbo o Božji odrešilni ljubezni? Kako je tvoja zgodba že pomembno vplivala na življenje drugih?

10. DOPOLNJENI V KRISTUSU

Ključno besedilo: Kol 2

Splošni pregled

V zaključku pisma Kološanom 1 Pavel izrazi željo, da bi njegovi poslušalci zrastle v zrelosti v Kristusu (Kol 1,28). V Kol 2 to idejo podrobneje razvije. Kol 2,1-5 postavi temelje za to, kar sledi. Pavel želi, da bi njegovi bralci »združeni v **ljubezni**« (Kol 2,2) dosegli »vse bogastvo gotovosti v **dojemanju** in bi globoko **spoznali** Božjo skrivnost, Kristusa« (Kol 2,2) in okrepili svojo **vero** v Kristusu (Kol 2,5). Skratka, Pavel želi, da njegovi bralci rastejo v veri, v poznavanju skrivnosti Boga in v ljubezni do Kristusa in drug drugega. Pavel spodbuja svoje poslušalce, naj bodo »popolni« v Kristusu oz., če uporabimo drug izraz, naj pokažejo »zrelost« v izražanju svoje vere. V Kol 2,6-23 Pavel navaja več podrobnosti o tem, kako je mogoče doseči ta cilj.

Ta teden se lekcija osredotoča na dve glavni temi:

1. Popolnost v Kristusu vključuje poznavanje Kristusa in rast v njem. To nas varuje pred zavajanjem lažnih učiteljev.

2. Popolnost v Kristusu vključuje tudi to, da glede odreditve zaupamo izključno vanj, ne pa v predpise. Pomembno je opozoriti, da je zaradi križa obredni zakon postal nepotreben, ne pa tudi moralni. Obredni dogodki v Stari zavezi so bili zgolj senca prihodnjega Kristusovega dela in žrtvovanja. Te prisposodbe so se končale z njegovo smrtjo. Deset zapovedi, vključno s sedmim dnevem, soboto, pa še vedno velja.

Razlaga

Ponazoritev

»Ko je bil James Garfield, kasnejši predsednik Združenih držav Amerike, rektor Hiram Collegea v Ohio, ga je neki oče vprašal, ali bi bilo mogoče skrajšati študijski program njegovega sina, da bi lahko študij končal v krajšem času. 'Seveda,' je odgovoril Garfield 'Vendar je vse odvisno od tega, kaj želite narediti iz svojega sina. Ko želi Bog ustvariti hrast, potrebuje sto let. Ko želi ustvariti bučo, potrebuje le dva meseca.'« (Michael P. Green, 1500 Illustrations for Biblical Preaching (Grand Rapids, MI: Baker Books, 2000), str. 356)

Pavel je rekel: »On, ki je začel v vas dobro delo, to delo dokončal do dneva Kristusa Jezusa.« (Flp 1,6) Alan Redpath v komentarju o Davidovi duhovni poti izraža enako misel: »Spreobrnitev duše je čudež trenutka, ustvarjanje svetnika pa zahteva vse življenje.« (Alan Redpath, The Making of a Man of God: Lessons from the Life of David (Grand Rapids, MI: Fleming H. Revell, 2013) besedilo iz uvoda)

Poznavanje Kristusa in rast v njem

Ob branju Pisma Kološanom lahko sklepamo, da je bil Pavel zelo zaskrbljen zaradi infiltracije lažnih učiteljev v cerkev. To zaskrbljenost verjetno izraža stavek »kako zelo se moram bojevati za vas« (Kol 2,1). V tem kontekstu izraz »boj« verjetno pomeni

»zaskrbljenost« ali »skrb«. (William Arndt et al., *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature* (Chicago: University of Chicago Press, 2000), str. 17) Grška beseda, prevedena kot »konflikt«, se drugje uporablja v smislu boja proti človeškemu ali duhovnemu nasprotovanju (na primer 1 Tes 2,2). V tem kontekstu se uporablja za opis apostolovega »neutrudnega dela – intenzivnega boja in prizadevanja za širjenje, rast in krepitev vere kot cilja njegove misije«. (David J. Williams, *Paul's Metaphors: Their Context and Character* (Grand Rapids, MI: Baker Academic, 1999), str. 290)

Izraz »boj« izhaja iz konteksta športa, natančneje iz atletskih tekmovanj. Zato nakazuje idejo mučnega navora. Ti podatki kažejo, da Pavel ni gledal na lažne nauke kot na nepomembno zadevo. Ali bi morali mi? Zelo verjetno je Pavel molil za Kološane. Pavel je molil, da bi se njihova srca okrepila, da jih lažni nauki ne bi zavedli. Pavel je želel, da bi bili »združeni v ljubezni, imeli vse bogastvo gotovosti v dojemanju in bi globoko spoznali Božjo skrivnost, Kristusa« (Kol 2,2).

Pojem znanja je v pismu Kološanom zelo pomemben. V celotnem pismu Pavel želi, da bi njegovi bralci poznali »Božjo milost v resnici« (Kol 1,6); Božjo »voljo v vsej modrosti in duhovni razumnosti« (Kol 1,9), »te skrivnosti med pogani, namreč Kristus v vas, upanje slave.« (Kol 1,27); »Božja skrivnost, Kristus« (Kol 2,2). Tako Pavel na kratko pokaže, da je protistrup za lažne nauke poznavanje Boga in Kristusa (Kol 2,1-4.8). To poznavanje izhaja iz Božje besede, kot namiguje Pavel v Kol 3,16: »Kristusova beseda naj bogato prebiva med vami. V vsej modrosti se med seboj poučujte in spodbujajte. S psalmi, hvalnicami in duhovnimi pesmimi v svojih srcih hvaležno prepevajate Bogu.«

Kristus, naše edino upanje za odrešenje

V Kol 2,11-15 Pavel hvali Kristusovo odrešilno delo za nas. V Kristusu smo bili obrezani »z obrezo, ki je ni naredila človeška roka« (Kol 2,11), kar pomeni Kristusovo delo v našem srcu. Bili smo »pokopani z njim v krstu« in »v njem tudi obujeni« (Kol 2,12). Z drugimi besedami, Bog nas je oživil s Kristusom in »nam odpustil vse grehe« (Kol 2,13). Skratka, Pavel pravi, da je Kristus naše edino upanje za odrešitev.

Vendar pa nekatere Pavlove izjave v Kol 2, zlasti iz Kol 2,11-23, danes mnogi uporabljajo, da bi nakazali, da apostol govori o razveljavitvi desetih zapovedi; natančneje, trdijo, da sedmi dan, sobota, ni več veljavna in ni več zavezujoča za kristjane. V nasprotju s to trditvijo Kol 2 ne govori o razveljavitvi desetih zapovedi. Pavel v svojih pismih tako Kološanom kakor tudi drugim cerkvam večkrat pove, da je deset zapovedi veljavnih za kristjane, kot je mogoče videti v naslednjih odlomkih.

Pavel citira peto zapoved v Ef 6,2-3, šesto, sedmo in osmo v Rim 13,9, deseto pa v Rim 7,7 (in tudi Rim 13,9). V Kol 3,20 ponovi poziv, ki ga najdemo v Ef 6,1: »Otroci, ubogajte svoje starše«. Na podlagi Ef 6,1-3 lahko sklepamo, da je poziv »Otroci, ubogajte svoje starše« (tako v Ef 6,1 kot v Kol 3,20) utemeljen na veljavnosti pete zapovedi (Ef 6,2.3; primerjaj z 2 Mz 20,12). V vseh teh odlomkih je implicitno navedeno, da deset zapovedi ostaja obveznih za vernike pod novo zavezo. Poleg tega so sezname grehov in vrlin v Pavlovih pismih – še zlasti seznam grehov v Kol 3,5-9 – utemeljeni na desetih zapovedih (glej David W. Pao, *Colossians & Philemon, Zondervan Exegetical Commentary on the New Testament* [Grand Rapids, MI: Zondervan, 2012], str. 220).

Strokovnjak, ki ni adventist, priznava: »Obstajajo dobri razlogi za prepričanje, da [...] deset zapovedi [...] še vedno velja za nas. Na primer, ko Jezus govori o »zapovedih«, je jasno,

da ima v mislih deset zapovedi (Lk 18,20). Podobno je tudi, ko Pavel govori o zakonu v Pismu Rimljanom 7,7. Sklicuje se na deset zapovedi.« (Iain D. Campbell, *Opening up Exodus, Opening Up Commentary* (Leominster, Velika Britanija: Day One Publications, 2006), str. 83)

Dokazi v Novi zavezi o sedmem dnevu, soboti, kažejo, da je ta za vernike, ki jih zavezuje nova zaveza, obvezna. Tako kot Jezus je tudi Pavel posvečeval soboto (glej Lk 4,16; Apd 17,2). V Raz 14,6-7 namig na četrto zapoved poudarja veljavnost sedmega dne, sobote. Ko sta Pavel in Barnaba zavračala, da bi ju malikovalci častili, sta opozorila, naj se obrnejo »k živemu Bogu, ki je naredil nebo in zemljo in morje in vse, kar je v njih« (Apd 14,15, glej 2 Mz 20,11). Možno je tudi, da je Pavel v svojem opisu Kristusove veličine v Kol 1,15-20 imel v mislih tako 1. in 2. poglavje 1. Mojzesove knjige kot tudi 2. Mojzesovo knjigo 20,8-11. Ti dve besedili imata skupno temo: soboto (glej John K. McVay, »Colossians«, v Ángel Manuel Rodríguez, ur., *Andrews Bible Commentary: New Testament* [Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022], str. 1745, 1751–1753).

Ker je Pavel posvečeval soboto, je jasno, da v Kol 2,11-23 ne more zagovarjati razveljavitev desetih zapovedi. Zato »zadolžnica s svojimi določbami« (Kol 2,14), pribita na križ, ne pomeni moralnega zakona. Lahko pa se nanaša na obredni zakon ali nekakšno potrdilo o dolgu. Podobno Kol 2,16 ne govori o tedenskem sedmem dnevu, soboti. Namesto tega se besedilo morda nanaša na (1) obredne sobote, (2) žrtvovanja med judovskimi prazniki ali morda (3) na spoštovanje sedmega dneva, sobote, iz napačnih razlogov. Za podrobnosti glej John K. McVay, »Colossians«, v Ángel Manuel Rodríguez, ur., *Andrews Bible Commentary: New Testament* (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022), str. 1752, 1753.

Uporaba

Razmišljajte o naslednjih temah. Nato prosite svoj razred, naj odgovori na spodnja vprašanja.

Flp 1,6 je zagotovo eden najbolj znanih odlomkov v Svetem pismu. Ljubimo to obljubo: »On, ki je začel v vas dobro delo, bo to delo dokončal do dneva Kristusa Jezusa.« Pomembno je, da se zavedamo, da dokončanje v Kristusu vključuje proces spoznavanja Boga skozi njegovo besedo. Dejansko ni mogoče ostati v Bogu, če njegove besede ne ostanejo v nas (Jn 15,7). Iz Božje besede prejemamo hrano za duhovno rast (1 Pt 2,2), ki vključuje rast v veri (Rim 10,17). Kakor pravi psalmist: »Kateri poznajo tvoje ime, zaupajo vate.« (Ps 9,10) Poznavanje Boga in njegove besede nas varuje pred zavajanjem lažnih nauk.

Resnično poznavanje Boga naravno vodi k pokorščini in zvestobi njemu. V tem pogledu ima moralni zakon ključno vlogo, saj nas uči o Božjem značaju in nam razkriva njegovo voljo. Vendar nekateri trdijo, da je zakon ovira za evangelij. Nič ne bi moglo biti manj res. Resnica je ravno nasprotna. Po besedah Joeja M. Sprinkla, neadventističnega strokovnjaka, je moralni zakon »uvod v evangelij« v smislu, da »kaže na Kristusa, ki je izpolnitev postave«. (Joe Sprinkle, *Biblical Law and Its Relevance: A Christian Understanding and Ethical Application for Today of the Mosaic Regulations*, citirano v Roy E. Gane, *Old Testament Law for Christians: Original Context and Enduring Application* (Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2017), str. 4, opomba 2.)

Vprašanja

1. V razredu podeli svoj najljubši svetopisemski odlomek. Na kakšen način te je ta odlomek hranil, okrepil tvoj odnos z Bogom ali te varoval pred napačnimi nauki?
2. Kako moralni zakon kaže na Jezusa? Kako je Jezus izpolnitev postave? Zakaj je napačno trditi, da je moralni zakon ovira za evangelij?

11. ŽIVETI S KRISTUSOM

Ključno besedilo: Kološanom 3

Splošni pregled

V Kol 3,1-17 Pavel obravnava značilnosti pristnega krščanskega življenja. Poudarja vernikovo zvezo s Kristusom. Takšna zveza pomeni, da vernik sodeluje v Jezusovem življenju, smrti, vstajenju in poveličanju. Pavel to zamisel podrobneje razloži z besedami, da je Kristus naše življenje (Kol 3,4). Umrli smo z njim. Naše življenje je skrito z njim v Bogu (Kol 3,3). Vstali smo z njim (Kol 3,1), zato iščimo »to, kar je zgoraj, kjer je Kristus, sedeč na Božji desnici« (Kol 3,1), kar pomeni, da vladamo z njim (glej Rim 5,17).

Tema »združenja s Kristusom« je omenjena tudi drugod v Novi zavezi. Dejansko ta nauk izhaja od Jezusa (Jn 15,5). Ko se Pavel sklicuje na globoko povezanost vernika s Kristusom, uporablja izraz »v Kristusu« (glej na primer Rim 6,11, 2 Kor 5,17 in mnoge druge odlomke). Pavel tudi trdi, da je življenje pravega vernika v nekem smislu »ponovitev« Jezusovega poslanstva. Zato moramo kot Jezusovi sledilci hoditi tako, kot je hodil Jezus (1 Jn 2,6). Naš stari jaz je bil križan s Kristusom (Rim 6,6; Gal 2,20). Umrli smo z njim (Rim 6,5) in bili pokopani z njim (Rim 6,4, Kol 2,12). Bili smo obujeni z njim (2 Kor 4,14, Kol 3,1) in sedli z njim v nebeške dvore (Ef 2,6).

Ta teden se lekcija osredotoča na dve glavni temi:

1. Pravi vernik je tisti, ki je zemeljsko miselnost zamenjal z nebeško.
2. Pravi vernik kaže značilnosti novega življenja v Kristusu.

Razlaga

Ponazoritev

»Na starih rimskih zidovih je malta videti tako trda kot kamni in celota je kot en kos; treba jo je razstreliti na atome, preden lahko odstranite zid. Tako je tudi s pravim vernikom: opira se na svojega Gospoda, dokler ne zraste vanj, dokler ne postane eno z Jezusom v živi zvezi, tako da komaj veš, kje se konča temelj in kje se začne stavba; kajti vernik postane vse v Kristusu, tako kot je Kristus vse v njem.« (Charles H. Spurgeon, »Faith's Sure Foundation« (Trden temelj vere), v The Metropolitan Tabernacle Pulpit Sermons, vol. 24 (London: Passmore & Alabaster, 1878), str. 463)

Zemeljsko mišljenje proti nebeškemu

V Kol 3,1-11 Pavel obravnava nasprotje med novim življenjem v Kristusu in starim življenjem s telesnimi željami. Pavel začne ta del z besedami: »Če ste torej vstali s Kristusom ...« (Kol 3,1) Vendar ni nobenega dvoma o sodelovanju vernikov v Kristusovem vstajenju. Dejansko bi lahko ta stavek prevedli kot: »Če ste bili torej obujeni s Kristusom, in ste bili.« Ta poved dopolnjuje misel, predstavljeno v Kol 2,20: »Če ste torej s Kristusom odmrli ...« Pavel

trdi, da morajo Kološani, ker so umrli s Kristusom (Kol 2,20) in so bili obujeni z njim (Kol 3,1), živeti v skladu s tem. Pomembno je opozoriti, da je izraz »bili obujeni« v angleščini in grščini v trpnem načinu. Uporaba trpnika kaže, da novo življenje v Kristusu ni rezultat človeških dosežkov, temveč delo Boga v srcu vsakega posameznika. To načelo popravlja nauk, ki pravi, da lahko ljudje dosežejo odrešitev s svojimi lastnimi prizadevanji.

V prvih vrsticah Kol 3 Pavel povzame koncept novega življenja v Kristusu z besedami »kar je zgoraj« (Kol 3,1.2; v grščini ta *anō*). Nasprotno pa je staro življenje opisano s podobnimi besedami »kar je na zemlji« (glej Kol 3,2.5; v grščini ta *epi tēs gēs*). Pavel močno spodbuja svoje poslušalce, naj storijo dve stvari v zvezi z zgoraj navedenim. Morajo jih iskati (Kol 3,1) in se osredotočiti nanje (Kol 3,2). Grška beseda, prevedena kot »odločiti se«, je *phroneō*. Odraža dejanje mišljenja (glej Rim 12,3; 1 Kor 4,6; Flp 1,7; Flp 3,15). Z drugimi besedami, Pavel pravi, da morajo nebeške stvari zapolnjevati naše misli. Kol 3,1-4, ki nas vpelje v nov odstavek, je prežet z omembami Kristusa: bili smo obujeni s Kristusom (Kol 3,1), Kristus je na Božji desnici (Kol 3,1), naše življenje je skrito s Kristusom (Kol 3,3) in Kristus je naše življenje (Kol 3,4). Za Pavla je iskanje in razmišljanje o tem, kar je zgoraj, sinonim za življenje za Kristusa in po Kristusu, dokler ne bomo deležni njegove slave (Kol 3,4).

Živeti za Kristusa pomeni biti mrtev za zemeljsko (Kol 3,2-3). Da bi to jasno poudaril, Pavel navaja seznam pregreh, ki se jim morajo verniki za vsako ceno izogibati (Kol 3,5). Nadalje omenja, da »[z]aradi tega prihaja Božja jeza na sinove nepokorščine« (Kol 3,6). V teh dveh vrsticah Pavel opisuje staro življenje pred spreobrnjenjem. Sinovi neposlušnosti so tisti, ki iščejo zemeljsko in se osredotočajo na to. To je v nasprotju z odnosom tistih, ki so umrli sebi in bili obujeni s Kristusom.

Da bi še bolj opisal staro življenje, Pavel spiše drug seznam pregreh: »jezo, vzkipljivost, hudobnost, obrekovanje, nesramno govorjenje svojih ust« in laži (Kol 3,8-9). Pavel označi človeka, ki živi v skladu s »pozemskim«, kot »starega človeka« (Kol 3,9), človeka, ki živi v skladu z navedenimi stvarmi (s Kristusovimi načeli; op. lekt.) v Kol 3,1, pa kot »novega človeka« (Kol 3,10). Kontrast med tema dvema je še dodatno poudarjen z glagoloma »odložiti« (iz grškega *apekdyomai*) in »obleči« (iz grškega *endyō*). Pavel uporabi besedno igro, da poudari pomembno svetopisemsko resnico: stari človek je potopljen v svoja dela (Kol 3,9), medtem ko novi »prenavlja za spoznanje po podobi svojega Stvarnika« (Kol 3,10). Nadalje apostol ponuja več vpogleda v to, kako je videti novo življenje v Kristusu.

Lastnosti novega življenja v Kristusu

Pavel začne nov odstavek v Kološanom 3,12-17 z besedo »kot«. Z uporabo te besede na začetku novega odstavka Pavel nakazuje, da je treba spodbude v Kol 3,12-17 razumeti kot posledico ali rezultat tega, kar je obravnaval v Kol 3,1-11. Tisti, ki iščejo stvari zgoraj in razmišljajo o njih v skladu s Kol 3,1-2 (in so bili duhovno obnovljeni, simbol česar je nov človek v Kol 3,10), so zdaj opisani kot »Božji izvoljenci, sveti in ljubljene« (Kol 3,12).

Po Pavlu je pravi vernik nekdo, ki **odloži** določene stvari (Kol 3,8), da bi oblekel nekaj drugega: »usmiljenje, dobrotljivost, ponižnost, krotkost, potrpežljivost.« (Kol 3,12). Medtem ko je življenje starega človeka zaznamovano z lažmi »drug drugemu« (Kol 3,9; iz grškega *allelōn*), je življenje novega človeka zaznamovano s »prenašajte drug drugega« (Kol 3,13; prav tako iz grškega *allelōn*) in »odpuščajte drug drugemu« (Kol 3,13). Vendar Pavel pravi: »Nad vsem tem [tj. seznamom kreposti v Kol 3,12-13] pa naj bo ljubezen, ki je vez popolnosti« (Kol

3,14). Pavel namiguje, da se vse druge kreposti lahko uresničujejo le, če odnose znotraj cerkve zaznamuje ljubezen. Pavel pravi, da ko ljubimo, izkazujemo »usmiljenje, dobrotljivost, ponižnost, krotkost, potrpežljivost« (Kol 3,12). Prenašamo drug drugega in si odpuščamo (Kol 3,13). Kakšna močna izjava!

Novo življenje v Kristusu je zaznamovano tudi z Božjim mirom (Kol 3,15). Ta mir v cerkveni skupnosti je mogoč zgolj zato, ker je Bog vse stvari spravljal s seboj po Kristusu, ki je s krvjo svojega križa »pomiril, kar je na zemlji in kar je v nebesih« (Kol 1,20). Mir v medčloveških odnosih je torej posledica miru z Bogom.

Nazadnje pa novo življenje v Kristusu vključuje neomajno zvestobo Kristusovi besedi (Kol 3,16). S tem, ko pravi, naj Kristusova beseda »bogato **prebiva** med vami. V vsej **modrosti** se med seboj **poučujte** in **spodbujajte**« (Kol 3,16, poudarek dodan), Pavel pravi, da naj Jezusov nauk zapolni naše celotno življenje. Ta izjava je zelo podobna tisti iz Kol 1,28: »Kajti njega oznanjamo, ko vsakega človeka **spodbujamo** in vsakega človeka **poučujemo** z vso **modrostjo**, da bi vsakega napravili popolnega v Kristusu.« Na podlagi vzporednic med tema dvema vrsticama lahko opazimo tri pomembne stvari. Prvič, Kristus in njegov nauk sta neločljiva v smislu, da ni mogoče sprejeti Kristusa, ne da bi sprejeli njegovih naukov. Drugič, cilj oznanjevanja je predstaviti »vsakega popolnega v Kristusu« (Kol 1,28). Tretjič, ljudje, ki so doživeli resnično spreobrnitev, so vključeni v misijonstvo. Pavel zaključi svoje poučevanje v Kol 3,1-17 s povzetkom: pravi, da tisti, ki živijo novo življenje, vse delajo »v imenu Gospoda Jezusa in se po njem zahvaljuj[ejo] Bogu Očetu« (Kol 3,17).

Uporaba

Razmišljajte o naslednjih temah. Nato naj prisotni v razredu odgovorijo na spodnja vprašanja.

Trditev, da je Kristus naše življenje (Kol 3,4), je nedvomno ena najbolj izjemnih izjav v Svetem pismu. Če je Kristus naše življenje, brez njega »ne moremo storiti ničesar« (Jn 15,5), z njim pa »vse zmorem v njem« (Flp 4,13). Če je Kristus naše življenje, nam njegova milost zadostuje (2 Kor 12,9). Če je Kristus naše življenje, smo »bili križani« z njim in ne živimo več mi, ampak On živi v nas (Gal 2,20).

Pavel govori o tako globokem odnosu s Kristusom, da sodelujemo v njegovem življenju, smrti, vstajenju in poveličanju. Da bi poudaril to resničnost, apostol v svojem pismu Kološanom nenehno uporablja izraz »s Kristusom« (sedemkrat!). Tako smo umrli (Kol 2,20), bili pokopani (Kol 2,12), bili obujeni (Kol 2,12, Kol 3,1), bili oživiljeni (Kol 2,13) in smo skriti (Kol 3,3) s Kristusom, tako da »se boste tudi vi prikazali z njim v slavi« (Kol 3,4, poudarek dodan).

»Na nekakšen skrivnosten način je vsak, kdor veruje v Kristusa, združen s Kristusom, tako da je njegova smrt naša, njegov pokop je naš, njegovo novo življenje je naše, njegov položaj v nebesih je naš in njegova slavna vrnitev je naša. ... Ko postanemo »en duh« s Kristusom, se naši dolgovi prenesejo nanj, njegovo premoženje pa se prenese na nas.« (»Christ, Your Life: Colossians 3:4« v Devotions on the Greek New Testament: 52 Reflections to Inspire & Instruct, J. Scott Duvall in Verlyn D. Verbrugge (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2012), str. 102, 103) Nič nam ne more zagotoviti globljega občutka pripadnosti kot naša zveza s Kristusom!

Vprašanja

1. Kristus je naše življenje. Kaj nam ta izjemna izjava pove o vrsti odnosa, ki ga lahko in moramo imeti s Kristusom?
2. Kaj pomeni sodelovati v življenju, smrti, vstajenju in poveljanju Kristusa? Kako sodeluješ v teh stvareh v svojem današnjem življenju?

12. ŽIVETI DRUG Z DRUGIM

Ključno besedilo: Kol 4,6; Kol 3,18–4,6

Splošni pregled

Kol 3,18–4,1 vsebuje vrsto pravil za družino. Pavel povzema, kako naj se žene in moške, otroci in starši ter sužnji in gospodarji vedejo v luči evangeljskega sporočila. Kot bomo videli, Pavel v svoji razpravi ni enostranski. Za vse te skupine ima posebna navodila in od njih pričakuje, da bodo izpolnjevali svoje dolžnosti kot dokaz svoje zvestobe Bogu. Tako se od žena pričakuje, da se podrejajo svojim možem, »kakor se spodobi v Gospodu« (Kol 3,18); otroci morajo poslušati svoje starše, ker »to je všeč Gospodu« (Kol 3,20); in sužnji naj v vsem poslušajo svoje »zemeljske gospodarje«, »v strahu Gospodovem« (Kol 3,22).

Zanimivo je, da »v vsaki kategoriji najprej naslovljena oseba, ki je običajno bolj ranljiva. Ukazi ranljivi stranki so koristno združeni s posebnimi ukazi tistim, ki imajo več moči. Pavel poziva močne, naj ne zlorablajo svoje moči, temveč jo uporabljajo modro. To omogoča ranljivim, da so se bolj pripravljene podrediti tistim, ki imajo oblast.« (Douglas Mangum, ur., »The Christian Home ([Kol.] 3,18–4,1)«, Lexham Context Commentary: New Testament (Bellingham, WA: Lexham Press, 2020) Po obravnavi teh vprašanj se Pavel obrne k posebnim spodbudam glede zunanjega vpliva, ki ga lahko verniki cerkve z molitvijo, modrostjo in modrim govorom izvajajo, ko svojo vero predstavljajo nevernim.

Ta teden se lekcija osredotoča na dve glavni temi:

1. Svetopisemska načela za družinske in delovne odnose.
2. Navodila o budni molitvi, modrem ravnanju in vljudnem govoru.

Razlaga

Družinski in delovni odnosi na podlagi Svetega pisma

V Kol 3,18–4,1 Pavel obravnava tri pare človeških odnosov, za vsakega pa ima posebno opozorilo. Prva skupina, ki jo omenja, sta žena in mož. Ta razpored ni naključen, saj Pavel želi poudariti, da je zakonska zveza temelj vseh drugih vrst človeških odnosov. Odnos med moškim in žensko v zakonu je tako pomembna tema, da jo Pavel v svojih pismih omenja večkrat (1 Kor 7,1-7, 27-31; 1 Kor 11,3 in Ef 5,21-33).

Odnos med ženami in možmi

Pavlovo naročilo ženskam, naj se podrejajo svojim možem (Kol 3,18), je bil predmet mnogih razprav. Vzporedno besedilo Ef 5,22 je skoraj sinonim: »Žene naj bodo podrejene svojim možem kakor Gospodu.« Vendar pa Pavel pred to izjavo najprej reče: »Iz strahospoštovanja do Kristusa se podrejte drug drugemu.« (Ef 5,21). Glagol »podrejte se« v Ef 5,22 v grškem izvirniku ni naveden, vendar je pravilno dodan na podlagi njegove navedbe v Ef 5,21. Ta predpis nakazuje, da je besedilo v Ef 5,22 povezano z Ef 5,21 in ga je treba razlagati v tem kontekstu. Tako niso samo žene poklicane, da se podrejajo svojim možem,

temveč so tudi možje poklicani, da se podrejajo svojim ženam »iz strahospoštovanja do Kristusa« (Ef 5,21).

Pavlovo naročilo ženskam, naj se podrejajo svojim možem, ne sme biti razumljeno v smislu manjvrednosti žensk. Tu gre »bolj za to, da naj žena, ko se prostovoljno podreja svojemu možu, to razume kot podrejanje Gospodu, ker v zakonski zvezi njen mož odraža Gospoda, ona pa odraža cerkev«. (Andrew T. Lincoln, Efežani, zv. 42, Word Biblical Commentary (Dallas: Word, Inc., 1990), str. 368)

Tako v Ef in Kol je pričakovano ravnanje mož do svojih žena enako: »Možje, ljubite svoje žene ...« (Ef 5,25; Kol 3,19) Medtem ko je zapoved ženskam v vzporednih odlomkih skoraj sinonimna: »Žene naj bodo podrejene svojim možem kakor Gospodu« (Ef 5,22) in »Žene, podrejte se svojim možem, kakor se spodobi v Gospodu« (Kol 3,18), zapoved možem kaže opazno razliko: »Možje, ljubite svoje žene, kakor je Kristus ljubil cerkev in dal zanjo sam sebe« (Ef 5,25CHR ; glej tudi Ef 5,28) in »Možje, ljubite svoje žene in ne bodite osorni do njih« (Kol 3,19). V Pismu Efežanom se od mož pričakuje, da pokažejo požrtvovalno ljubezen, kakor jo je Jezus pokazal cerkvi.

V Pismu Kološanom je zapoved možem, naj ljubijo svoje žene, dopolnjena z dodatnim navodilom, naj ne bodo »osorni do njih«. Grška beseda je *pikrainō*, ki je sorodna besedi *pikros*, ki se uporablja za opis »značilnosti, ki se redno pripisuje tiranski vladavini«. (James D. G. Dunn, The Epistles to the Colossians and to Philemon: A Commentary on the Greek Text, New International Greek Testament Commentary (Grand Rapids, MI: Carlisle: William B. Eerdmans Publishing; Paternoster Press, 1996), str. 249) Od žena se pričakuje, da se prostovoljno podrejajo svojim možem, tako kot bi se podrejale Gospodu.

Odnos med otroci in starši

Pavlova navodila za otroke in starše temeljijo na vzajemnih odgovornostih, podobno kot njegov pristop do žena in mož. Zapoved, da morajo otroci poslušati svoje starše (Kol 3,20), izhaja iz pete zapovedi. Ta podlaga je očitna v pismu Efežanom, v katerem Pavel po skoraj identični zapovedi (Ef 6,1) citira 2 Mz 20,12 (glej Ef 6,2-3). Od otrok se ne pričakuje, da bodo zgolj poslušni svojim staršem, marveč da jim bodo tudi vir veselja (Prg 15,20; Prg 23,24 itd.).

Starši pa ne smejo izzivati svojih otrok. Obstaja razprava o tem, kaj je Pavel mislil z izrazom »greniti« (Kol 3,21 SSP). Ellen G. White ponuja vpogled v njegov pomen, ko komentira besede iz Kol 3,21: »Satan je zelo zadovoljen, ko starši razburjajo svoje otroke z ostrimi, jeznimi besedami. Pavel je glede tega opozoril: 'Očetje, ne grenite svojih otrok, da ne zapadejo v malodušje.' Morda so zelo v zmoti, vendar jih ne morete voditi na pravo pot, če izgubite potrpljenje z njimi.« (Advent Review and Sabbath Herald, 24. januar 1907)

Odnos med sužnji in gospodarji

Nazadnje Pavel naslovi odnos med sužnji in gospodarji. Od sužnjev in gospodarjev se enako pričakuje, da izpolnjujejo svoje dolžnosti v skladu s svojimi odgovornostmi pred Bogom. Sužnjem sta dani dve zapovedi. Prvič, naj poslušajo svoje »gospodarje ... v strahu Gospodovem« (Kol 3,22). Izraz »strahu Gospodovem« se običajno razume kot podlaga za zapoved »ker se bojiš Boga«. Sužnji ali hlapci naj imajo v mislih, da njihovo služenje

zemeljskemu gospodarju v končni fazi predstavlja njihovo službo Gospodu Jezusu (Kol 3,23-24).

V nasprotju s tem, kar mnogi mislijo, se je suženjstvo v prvem stoletju precej razlikovalo od suženjstva, kot ga poznamo v zahodnem svetu v zadnjem času. Razlike so naslednje: V času Nove zaveze »rasni dejavniki niso imeli nobene vloge; izobraževanje so spodbujali (nekateri sužnji so bili bolj izobraženi kot njihovi lastniki) in je povečalo vrednost sužnja; mnogi sužnji so opravljali občutljive in zelo odgovorne družbene funkcije; sužnji so lahko imeli lastnino (vključno z drugimi sužnji!); njihove verske in kulturne tradicije so bile enake svobodnim; noben zakon ni prepovedoval javnih zborovanj sužnjev; in (morda najpomembneje) večina mestnih in domačih sužnjev je lahko legitimno pričakovala, da bodo do 30. leta starosti osvobojeni.« (S. Scott Bartchy, »Slavery: New Testament,« The Anchor Yale Bible Dictionary, David Noel Freedman, et al., vol.b6 (New York: Doubleday, 1992), str. 66)

Pomembno je opozoriti, da Pavel ne legitimira suženjstva, za katerega vemo, da je v vsakem kontekstu nesprejemljiva praksa. Preprosto priznava značilnost kulture prvega stoletja. Morebitna odprava suženjstva v prvem stoletju bi imela drastične gospodarske posledice celo za sužnje same. V tem kontekstu Pavel sužnjelastnikom ostro svetuje, naj tiste, ki delajo zanje, obravnavajo pravično in pošteno (Kol 4,1), ne glede na to, kako težko je to razumeti v današnjem času.

Budna molitev, modro ravnanje in ljubezniv govor

Zanimivo je, da spodbude v Kol 4,2-6 sledijo Pavlovi razpravi o odnosih v družini in na delovnem mestu. V tem novem odstavku Pavel izraža svojo skrb, da naj bi cerkvena skupnost dajala dobro pričevanje javnosti. To zaporedje tem kaže, da mora evangelij, če želi vplivati na neverne ljudi, najprej oblikovati vedenje vernih ljudi, zlasti znotraj domov. Glede na Pavlova navodila v tem odstavku je treba upoštevati tri korake, da bi evangelij močno vplival na neverne ljudi:

Prvič, budna molitev (Kol 4,2-4). Če želimo doseči ljudi za Kristusa, je molitev odlična izhodiščna točka. Še bolje, molitev je najboljši način za začetek! Pavel je cerkev celo prosil, naj moli ne le zase, temveč tudi zanj in za Timoteja, da bi se jima odprla vrata za pridiganje.

Drugič, modro ravnanje (Kol 4,5). Kot pravi Slovenski standardni prevod: »Do tistih, ki so zunaj, se vedite z modrostjo; skrbno izrabljajte čas.« Glagol, ki je v SSP preveden kot »vedite«, se v Novi zavezi redno uporablja za označevanje vedenja. Pogosto se prevaja kot »živeti« ali »se vesti« (glej na primer Mr 7,5, Rim 13,13 in Kol 2,6).

Tretjič, ljubezniv govor (Kol 4,6). Z ljubeznivim govorom je Pavel verjetno mislil lastnosti, kot so vljudnost, prijaznost in dobrosrčnost, da bi naredili dober vtis na ljudi in jih privabili k Jezusovemu evangeliju.

Uporaba

Razmišljajte o naslednjih temah. Nato prosite svoj razred, naj odgovori na spodnja vprašanja.

»Družina ni le skupina ljudi, ki živijo pod isto streho. Po tej definiciji bi lahko za družino veljal vsak hotel ali zapor. Družina ni skupina ljudi z istim priimkom. Osebe z istim priimkom lahko živijo po vsej državi in so popolni neznanci. ... Družina ni le skupina ljudi, temveč duh enosti. Je duh, ki nastane skozi ljubezen in hrepenenje, smeh in solze, skupno veselje in žalost, vzajemni boj in spoštovanje, vero in radost in žalost, ... vero in zvestobo ter skupno prizadevanje za vredne cilje.« (Herschel H. Hobbs, *My Favorite Illustrations* (Nashville, TN: Broadman Press, 1990), str. 98) Naše cerkve so podaljški naših domov in bi morale biti kraj, kjer lahko najdemo ljubezen, tolažbo, spoštovanje in globok občutek pripadnosti.

Jezus je rekel: »Novo zapoved vam dam, da se ljubite med seboj! Kakor sem vas jaz ljubil, tako se tudi vi ljubite med seboj! Po tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, če boste med seboj imeli ljubezen.« (Jn 13,34-35). Avtorji Nove zaveze so to vzeli zelo resno (glej Rim 13,8; Gal 5,14; 1 Tes 4,9; Heb 13,1; Jak 2,8; 1 Pt 1,22; 1 Pt 4,8; 1 Jn 3,23; 2 Jn 5). Tako kot Jezus sta tudi Pavel in Jakob povezovala izkazovanje ljubezni z izpolnjevanjem zakona (glej Rim 13,8.10; Gal 5,14 in Jak 2,8). Naši domovi bi morali biti kraji, kjer vsi izkazujejo to ljubezen z molitvijo, modro hojo z Gospodom in ljubeznivo besedo.

Vprašanja

1. Kako je tvoja cerkev podaljšek tvojega doma? Kaj lahko cerkev stori, da bi med svojimi verniki spodbudila več družinskega duha?

2. Naša ljubezen drug do drugega kaže, da smo Kristusovi učenci. Kako lahko naše cerkve in domovi bolje izkazujejo to ljubezen?

13. STATI V VSEJ BOŽJI VOLJI

Ključno besedilo: 1 Tes 5,18; Kol 4,7-18

Splošni pregled

Pavlove zadnje besede v pismu Kološanom so polne ljubezni in iskrene zaskrbljenosti za cerkev. Tihik in Onezim sta **ljubljeni** brata (Kol 4,7.9). Luka je **ljubljeni** zdravnik (Kol 4,14). Pavlovo srce prekipeva od ljubezni. Njegova ljubezen do sodelavcev je prikaz njegove ljubezni do cerkve. Njegova ljubezen in skrb za poslušalce razkrivata njegovo željo, da bi poznal njihove razmere in jih tolažil (Kol 4,8).

Pavlova želja v zvezi z verniki cerkve v Kolosah je, da »bi bili popolni in gotovi v vsem« (Kol 4,12). Zaradi tega sestavi »sanjsko ekipo«, ki dela z njim. Kol 4,7-14 je pravzaprav parada, v kateri nastopa pohodna enota pogumnih krščanskih vojakov, ki se ukvarjajo z najpomembnejšo bitko od vseh – z duhovno vojno. Pavel nas uči, da je poslanstvo skupinsko delo. V svojem delu za cerkev v Kolosah sta v ospredju Tihik in Onezim, ki ju je Pavel poslal, da bi dajala in pridobivala informacije (Kol 4,7-9). Tudi drugi Pavlovi sodelavci so bili globoko predani vernim cerkve v Kolosah (Kol 4,10-14).

Ta teden lekcija poudarja tri glavne teme:

1. Poslanstvo je skupinski trud ljudi, ki tesno sodelujejo.
2. Ker je poslanstvo skupno prizadevanje, morajo cerkveni voditelji in misijonarji delati s tem jasnim ciljem v mislih, da bodo verniki cerkve »popolni in gotovi v vsem« (Kol 4,12).
3. Globoka ljubezen do Jezusa odpravlja vsako možnost kompromisa z merili tega sveta in materializmom, ki ga zaznamuje.

Razlaga

Poslanstvo je skupinsko delo

Jezus je poudaril pomen timskega dela. V Lk 5 na primer beremo zgodbo o Jezusu ob Genezareškem jezeru, kjer je »zagledal dva čolna pri bregu; ribiči so pravkar stopili iz njiju in izpirali mreže.« (Lk 5,2). Ti možje so prenehali loviti, ker niso ničesar ujeli! Jezus jim je rekel, naj še enkrat spustijo mreže »za **lov**« (Lk 5,4, poudarek dodan). Nenadoma, »ko so to storili, so zajeli veliko množino rib, tako da so se jim mreže začele trgati« (Lk 5,6). Tisti v enem čolnu so »pomignili tovarišem v drugem čolnu, naj jim **pridejo pomagat**« (Lk 5,7, poudarek dodan). Kakšna močna lekcija – zanje in za nas! Zdaj je Jezus lahko rekel: »Odslej boš **lovil** ljudi« (Lk 5,10, poudarek dodan).

Kol 4,7-14 prikazuje Pavlovo zavezanost timskega delu (glej tudi 1 Kor 3,5-9). V misijonskih prizadevanjih ni bil sam. V tem odlomku iz pisma Kološanom apostol omenja misijonsko ekipo, ki je bila sestavljena iz devetih posameznikov. Iz tega, kako opisuje njihovo vključenost v evangelijsko poslanstvo, lahko pridobimo dragoceno spoznanje.

Tihik/ljubljeni brat, zvesti služabnik, sosluzabnik v Gospodu/Kol 4,7

Onezim/zvest brat, ljubljene brat, eden izmed vas/Kol 4,9

Aristarh/sojetnik/Kol 4,10

Marko/Barnabov bratranec/Kol 4,10

Barnaba/nobene predstavitve – zelo znana osebnost/Kol 4,10

Jezus/imenovan Just/Kol 4,11

Epafra/eden izmed vas, služabnik Jezusa Kristusa, v svojih molitvah se nenehno bojuje za vas, se veliko trudi za vas/Kol 4,12.13

Luka/dragi zdravnik/Kol 4,14

Dema/ni predstavitve/Kol 4,14

Ta tabela kaže, da je imel Pavel »sanjsko« ekipo. Misijonsko delo ni samostojna dejavnost. Več ljudi je vključenih vanj, boljši so rezultati. Vendar pa je prostor tudi za skoraj anonimnega misijonarja, kot je »Jezus, imenovan Just« (Kol 4,11). Ta vrstica je edino mesto v celotni Novi zavezi, kjer je omenjen. Zanimivo je, da Pavel ne reče nič o Demu (Kol 4,14). Morda Pavel molči, ker ni imel povedati nič pozitivnega, saj se je Des morda že oddaljil od vere, kot apostol omenja v 2 Tim 4,10. Omeniti je treba, da Pavlova misijonska ekipa vključuje ljudi tako judovskega kot poganskega porekla. Razlike se raztopijo v enotnosti vere.

Lahko dodamo še nekaj opomb:

Prvič, Tihik in Onezim sta opisana kot ljubljena in zvesta.

Drugič, Onezim in Epafra sta »eden od vas«, kar pomeni, da sta bila vernika cerkve v Kolosah.

Tretjič, Epafra je nadalje prikazan kot »Kristusov služabnik«, mož molitve in nekdo z veliko gorečnostjo za cerkev. Čeprav ni bil prisoten v Kolosah, se »v svojih molitvah nenehno bojuje za vas« (Kol 4,12). Iz tega odnosa se lahko naučimo dragoceno lekcijo: ko ne moremo pomagati osebno, lahko še vedno molimo.

Četrtič, nekateri od teh moških se pojavljajo v Apostolskih delih kot Pavlovi popotni tovariši (Aristarh [npr. Apd 19,29; Apd 20,4-5; Apd 27,2]; Tihik [npr. Apd 20,4]; Barnaba [npr. Apd 12,25, Apd 13,1-15, Apd 14,19-28]).

Petič, vključitev Onezima, novega spreobrnjenca (Flp 10), kaže, da je Pavla zanimalo usposabljanje ljudi za službo, da bi postali njegovi sodelavci (Kol 4,11).

Šestič, Pavel sprva ni bil pripravljen dati druge priložnosti Marku, neodločnemu misijonarju (Apd 15,38), vendar si je kasneje premislil (Kol 4,10, 2 Tim 4,11) in ga sčasoma celo imenoval za svojega sodelavca (Flp 24).

Sedmič, Pavlovo izražanje ljubezni in pozdravi, ki jih pošilja od svojih sodelavcev cerkvi, so gojili občutek tovarštva med cerkvenimi voditelji in verniki.

Popolnost in gotovost

V svojem delu se morajo krščanski voditelji osredotočiti na en jasen cilj: pomagati vernikom cerkve rasti v veri in se popolnoma uskladiti z Božjo voljo. Zanje morajo delati in moliti, da bodo »popolni in gotovi« (Kol 4,12). Na prvi pogled lahko ti izrazi dajejo napačen vtis, da Pavel zagovarja brezgrešnost ali absolutno popolnost, vendar to ni res. Grška beseda, prevedena kot »popolni«, je *teleios*, ki lahko preprosto pomeni »zrel« (1 Kor 2,6; 1 Kor 14,20; Flp 3,15). Grška beseda, prevedena kot »popoln«, je *plēroō*, ki se, ko se nanaša na ljudi, drugje uporablja v povezavi z Božjim delovanjem, ko nekoga napolni z duhovnimi blagoslovi (glej Apd 2,28, Rim 15,13). V Ef 4,13 Pavel navaja, da edinost vere spoznanje Božjega Sina vodi do »popolnega/[zrelega (*teleios*)] človeka«.

Pavel želi, da verniki cerkve v Kolosah razvijejo Kristusov značaj. Že prej v svojem pismu je izrazil svojo zaskrbljenost glede te zadeve (Kol 2,6, 7). Kristusov način življenja vključuje poznavanje »njegove [Božje] volje v vsej modrosti in duhovni razumnosti« (Kol 1,9). Pomeni tudi, da hodimo »vredno Gospodu«, da mu ugajamo, da »rodimo sad v vsakem dobrem delu« in da »rastemo v poznavanju Boga« (Kol 1,10). Dodatne značilnosti duhovne zrelosti so poudarjene v Kol 2,2, kjer Pavel govori o tem, da moramo biti »združeni v ljubeznik«, da bi dosegli »bogastvo gotovosti v dojemanju«. Skratka, Pavel pravi, da je cilj pridiganja predstaviti »vsakega človeka popolnega v Kristusu« (Kol 1,28; glej tudi Kol 1,29).

Svarilo pred materializmom

Sveto pismo uči, da se kristjani ne smejo prilagajati vrednotam sveta ali materializmu, ki ga opredeljuje (Rim 12,2). Dem pa se je ujel v past ljubezni do tega sveta (2 Tim 4,10). Tako v Rim 12,2 kot v 2 Tim 4,10 je kot »svet« prevedena grška beseda *aiōn*. Uporablja se v smislu »sistema praks in standardov, povezanih s sekularno družbo«. (Johannes P. Louw in Eugene Albert Nida, *Greek-English Lexicon of the New Testament: Based on Semantic Domains*, zv. 1 (New York: United Bible Societies, 1996), str. 507)

Poleg *aiōn* se tudi izraz *kosmos* pogosto uporablja za označevanje škodljivih vrednot in sistemov tega sveta. Na primer v 1 Jn 2,16 apostol Janez uporabi tri fraze, da povzame, kako deluje ta svetovni sistem: »poželenje mesa, poželenje oči in napuh življenja«. Učenjaki se strinjajo, da ta trojica svetovnega poželenja in ošabnosti predstavlja radikalno opozorilo proti materializmu. Ni presenetljivo, da ima Pavel tako negativno mnenje o »sedanjem času [*aiōn*]« (Tit 2,12), do te mere, da poudarja, da je Jezus »daroval sam sebe za naše grehe, da bi nas *iztrgal iz sedanjega pokvarjenega sveta*« (Gal 1,4, poudarek dodan). V 1 Tim 6,17 Pavel izreka jasno zapoved »bogatašem tega sveta, naj se ne prevzamejo in naj ne naslanjajo svojega upanja na nezanesljivost bogastva, temveč na Boga, ki nam obilno daje vsega v uživanje.« V Tit 2,12 apostol opozarja, da se morajo kristjani odpovedati »brezbožnosti in posvetnim poželenjem ter razumno, pravično in res pobožno živ[eti] v sedanjem veku«.

Zanimivo je, da informacija, da je Dema ljubil ta sedanji svet, nekako pojasnjuje izjavo: »Dema me je namreč zapustil« (2 Tim 4,10), kar kaže na njegovo opustitev misijskih dolžnosti. Vidni znak, da nekdo ljubi sedanji čas, je oslabitev goreče ljubezni do misijonarskega dela v njegovem srcu. Kdor globoko hrepeni po prihodnosti, je ta, ki »živi razumno, pravično in pobožno« (Tit 2,12). To hrepenenje vključuje aktivno sodelovanje v misijonarskem delu.

Uporaba

Razmišljajte o naslednjih temah. Nato prosite svoj razred, naj odgovori na spodnja vprašanja.

»Pavlovim pismom je lastna bridkost, saj odražajo njegovo veliko željo po skupnosti, po združenosti s spreobrnjenci in dobrih odnosih z njimi. Pavel ni samotar; veliko bolj je podoben staršu, ki pogreša svoje oddaljene otroke. ... V svojih pismih vedno znova odraža kolektivistično miselnost. Njegove socialne mreže so ključnega pomena zanj osebno, pa tudi za izvajanje skupne naloge širjenja veselega sporočila.« (Ben Witherington III, *The Paul Quest: The Renewed Search for the Jew of Tarsus* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1998), str. 114)

Ta citat razkriva Pavlovo popolno predanost oznanjanju evangelija. Ali naj bi mi, ki živimo v zadnjih dneh zgodovine tega sveta, bili manj zavzeti za širjenje evangelija kot so bili Pavel in njegova misijonska ekipa v prvem stoletju? Bili so pripravljeni dati vse od sebe in sodelovati za napredek Božjega kraljestva. Tudi mi smo poklicani, da delamo v enotnosti. Vsakdo ima svojo vlogo v Božjem vseobsegajočem načrtu kozmičnega odrešenja. Poklicani smo pomagati drugim rasti v duhovno zrelost v pripravi na prihodnjo dobo. Bolj ko hrepenimo po prihodnji dobi, bolj delamo za Kristusa v sedanji dobi. Naša ljubezen do Jezusa nas bo varovala pred nevarnostjo, da bi se sprijaznili z vrednotami tega sveta. Čeprav smo torej v tem svetu, nikoli ne bomo čutili, da mu pripadamo (Jn 15,19).

Vprašanja

1. Zakaj so naše socialne mreže ključne za službo? Kdo je v tvojih socialnih mrežah? Kako so ti pomagale v misijonskem delu in pričanju za Boga?
2. Kako te je Bog poklical pomagati drugim rasti v duhovno zrelost in se pripraviti na nebesa?
3. Kako te tvoja ljubezen do Jezusa varuje, da ne sklepaš kompromisov z vrednotami tega sveta? Kaj pomeni biti v tem svetu, a ne biti od tega sveta?